

Englisch-kanadische Angriffe nördlich Arras zusammengebrochen

Panzerkämpfe im Raum nördlich Mons — Brests Heldenkampf — Vom Arno abgesetzt — Feindliche Durchbruchversuche zwischen Bug und Narew aufgefangen

Führerhauptquartier, 4. Sept. DNB. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Nordwestlich Arras wichen unsere Truppen vor heftigen feindlichen Angriffen einige Kilometer nach Norden aus. Weitere Angriffe der Engländer und Kanadier brachen nördlich Arras vor unseren Sperrriegeln zusammen. Im Raum nördlich Mons sind heftige Kämpfe mit feindlichen Panzerkräften im Gange. An den Westhängen der Ardennen und an der Maas südöstlich Sedan wiesen unsere Truppen zahlreiche feindliche Angriffe ab. Die Verteidiger von Brest zerschlugen auch gestern wieder alle von stärkstem Artilleriefeuer, Panzern und Luftstreitkräften unterstützten Angriffe der Nordamerikaner. Der Feind hatte besonders durch das zusammengefasste Abwehrfeuer unserer Marineflak und Heeresküstenbatterien hohe blutige Verluste. Oertliche Einbrüche im Festungsvorfeld wurden im Gegenstoss nach hartem Kampf abgeregelt.

Im West- und Mittelabschnitt der italienischen Front setzten sich unsere Divisionen vom Arno ab. Nachstossende feindliche Aufklärungsverbände wurden blutig abgewiesen. Im adriatischen Küstenabschnitt griff der Feind auch gestern mit neu herangeführten Kräften unter stärk-

stem Materialeinsatz an. Unsere Truppen vereitelten in verlustreichen Kämpfen die feindlichen Durchbruchversuche.

In den Süd- und Ostkarpaten scheiterten sowjetische Angriffe. Im Weichselbrückenkopf westlich Baranow wurde gestern wieder heftig gekämpft. Nordöstlich Warschau blieben schwächere Angriffe der Bolschewisten erfolglos. Zwischen Bug und Narew griffen die Sowjets erneut unter Einsatz massierter Infanterie- und Panzerkräfte sowie starker Schlachtfliegerverbände an. In schweren Kämpfen wurden die feindlichen Durchbruchversuche unter Abschuß von 35 Panzern durch Gegenangriffe aufgefangen.

In Litauen und Estland scheiterten mehrere örtliche Angriffe der Bolschewisten.

Schlachtflieger vernichteten auf einem rumänischen Flugplatz einen 15 abgestellten Flugzeuge und beschädigten zahlreiche weitere. Zwei Flugzeughallen und ein Betriebsstofflager wurden zerstört.

Feindliche Bomber führten gestern im Schutz der Wolken Terrorangriffe gegen Mannheim und Ludwigshafen. Feindliche Jagdflieger stießen nach West- und Südwestdeutschland vor und verletzten mehrfach schweizerisches Hoheitsgebiet.

Angleško-kanadski napadi so se zrušili severno od Arrasa

Oklepniški boji na področju severno od Monsa — Junaški boj Bresta Odmaknitev od Arna — Prestreženi sovražni probojni poskusi med Bugom in Narevom

Führerjev glavni stan, 4. sept. DNB. Vrhovno poveljstvo oboroženih sil javlja:

Severozahodno od Arrasa so se odmaknile naše čete pred silnimi sovražnimi napadi nekaj kilometrov proti severu. Nadaljnji napadi Angležev in Kanadčanov so se zrušili severno od Arrasa pred našimi zapornimi postojankami. Na področju severno od Monsa so v teku silni boji s sovražnimi oklepniškimi silami. Naše čete so odbile številne sovražnikove napade ob zahodnih obronkih Ardenov ter ob Maasi jugovzhodno od Sedana. Branilci Bresta so tudi večerj zopet razbili vse ameriške napade, ki so bili podprti z najmočnejšim topniškim ognjem, oklepniki in letalskimi silami. Sovražnik je utrpel posebno zaradi osredotočenega obrambnega ognja našega mornarskega protiletalskega topništva in obalnih baterij vojske, visoke krvave izgube. Krajevni vdori v predtrdnjavo območje so bili zajezenj v protinapadu po trdem boju.

Na zapadnem in srednjem odseku italijanskega bojišča so se odmaknile naše divizije od Arna. Sovražni izvidniški oddelki, ki so pritiskali za nami, so bili krvavo odbiti. Na jadranskem obalnem odseku je so-

vrtačnik tudi večerj napadal z novo dovedenimi silami s največjo uporabo gradiva. Naše čete so v izgub polnih bojih preprečile sovražnikove probojne poskuse.

V južnih in vzhodnih Karpatih so se izjavile sovjetski napadi. Na mostišču ob Vistli zapadno od Baranowa so se večerj zopet bili silni boji. Severovzhodno od Varšave so bili brezuspešni šibkejši boljševiški napadi. Med Bugom in Narevom so Sovjeti ponovno napadli z uporabo močnih pehotnih in oklepniških sil ter močnih oddelkov borbenih letal. V tekih bojih so bili s protinapadi prestreženi sovražni probojni poskusi ter uničeni 35 oklepnikov.

V Litvi in Estoniji se je zrušilo več krajevnih boljševiških napadov. Borbeni letalci so uničili na nekem romunskem letališču na zemlji ponovno 15 letal ter poškodovali več nadaljnjih. Razrušeni sta bili dva letalski lopi in eno skladišče pogojskega goriva.

Sovražni bombniki so izvedli večerj v varstvu oblakov teroristične napade na Mannheim in Ludwigshafen. Sovražni lovski letalci so prodrli do zapadne in jugozapadne Nemčije ter večkrat preleteli švicarski zračni prostor.

»Heftoe« k šesti obletnici vojne

Budimpešta, 4. septembra. K šesti obletnici pričetka vojne piše list »Hftoe«: Sedaj, ko je dosegel sovražnik meje Madžarske, se madžarski narod šele prav zaveda svojih sil. Mnogo ljudi je na Madžarskem kljub vojni živelo udobno in brezskrbno življenje. Mnogo gospodov je korakalo okrog z monoklom, mnogo ljudi, ki niso hoteli delati, pa se je udeleževalo črne borze ter tako vzbujalo videz, da nima Madžarska prav ničesar skupnega z vojno. Blizina nevarnosti pa poziva madžarski narod k strnitvi vseh sil. Predvsem je treba, kot je poudaril ministrski predsednik, ustvariti soglasje med bojiščem in domovino. Le tako se bo Madžarska s svojimi 14 milijoni lahko obdržala in branila svoje meje celo proti največji premoči.

Nikakega olajšanja

Zeneva. »Pričetek šestega leta vojne ne prinaša za zavezniške nikakega olajšanja«, piše londonski »Times«. List pravi, da tudi na vojaškem polju ne moremo pričakovati nikake oslabitve naprov, kajti na Daljnem Vzhodu čaka še en sovražnik, ki je najmanj prav tako grozen kot Nemčija. Britanska zajednica narodov bo morala zato napeti vse svoje sile.

»Daily Telegraph« navaja svarilo novega vrhovnega poveljnika letalskih sil v Pacifiku, ki napoveduje težke boje na Daljnem Vzhodu. List piše, da so Japonci izredno žilavi nasprotniki, ki se bore z nezlomljivim junaštvom.

Najprej žganje, nato strelj

Berlin, 2. sept. Osmi romunski polk obmeje straže je dobil od nove romunske izdajalske vlade povelje, naj pred Sovjeti položi orožje in jih smatra za zavezniške. Drugi bataljon tega polka v jakosti 600 mož, ki jim je pri-

padal tudi vojak Vrencisneu Vassili, se je nato predal napredujočim boljševikom. Veliko pobratimov so slavili s stiskanjem rok in z žganjem. Nato je dobil bataljon nalog, naj koraka ob cesti v Cracoane poleg nadalje napredujočih sovjetskih oddelkov. Sredi kraja Cracoane so pričeli boljševiki naenkrat streljati na razorožene Romune. V kratkem času je izkrevavalo 582 vojakov. Le 18 možem je uspelo, da so se rešili v hiše.

Ako se vojak Vassili ne bi posrečilo prebiti do nemških črt, sploh nihče ne bi bil zvedel o boljševiškem pokolju v Cracoanih.

K atentatu na gen. Girauda

Zeneva, 3. sept. General de Gaulle, ki meni, da je s svojim prihodom v Pariz dobil v roke vladno oblast in ki je sestavil alžirskemu odboru odgovarjajočo vlado, smatra očividno, da je prišel trenutek, da se lahko do končno osvobodijo svojega starega tekmeča generala Girauda. Le tako moramo gledati na atentat, ki se je bil po vesti »Exchange Telegraph« zgodil te dni na generala Girauda. Nek senegalski stražnik je pred Giraudovo vilo v Mostagamen pri Oranu streljal na generala ter ga ranil. Krogla je prebila ob generalovi lici, vendar ni ranila jezika. Računajo, da bo Giraud, ki so ga odpremili v bolnišnico, ozdravel najkasneje v 14 dneh.

Nobenega dvoma ni, da je ravnal atentator po nalogu degaullovcev. De Gaulle je bila Giraudova antiboljševiška in antikomunistična politika vedno trn v peti pri njegovi boljševikov prijazni politiki ter je bilo zato pričakovati, da se bo skušal čim prej znebiti svojega nadležnega kritika in nasprotnika.

Milan. Pod predsedstvom Duceja se je 31. avgusta polnoštevilno sestal italijanski ministrski svet, ki je proučil številne ukrepe.

Obrambni boji na zahodnem bojišču

Berlin, 4. sept. V Medeljo je ležalo težišče obrambnih bojev na zapadnem bojišču na francosko-belgijskem ozemlju. Ob izlivu Some so odbile nemške čete z juga izvršene napade kanadskih čet ob obeh straneh Abbevilla. Nato so med Authijem in Lisom zgradile zaporno črto, ki so jo napadalcii zaman naskakovali. Ko so Britanci spoznali brezuspešnost svojih naporov, so pritisnili proti severovzhodu in zvišali svoj pritisk na belgijsko mejo. Med stalnimi letalskimi napadi ob glavni cesti in z oklepniškimi sunki so napredovali proti vzhodu, pri čemer so odprli belgijski teroristi, ki so bili oboroženi zaradi množstvenega odmeta strojne, pušk in mučije, tipajočim oklepniškim klinom tudi stranske ceste. Istočasno je razvil nasprotnik močno delovanje proti mestnemu trikotu Valenciennes—Mons—Maubeuge. Proti severovzhodu je zabil v Belgijo oklepniški klin, z drugim pa je udaril ob Sambri. Ogorčeni boji proti sovražniku, ki polagoma napreduje, so v teku ob številnih prelivi med Dandro in Sambro. Tudi tu so se nemške čete včasih v majhnih in samostojno nastopajočih skupinah ter oporiščih, včasih pa v širokih zapornih skupinah žilavo upirale, dotim je skušal nasprotnik z bombniškimi oddelki, ki jih je uporabil na raznih težiščih, razbiti zaporne črte ter preprečiti izgraditev nemških obrambnih postojank. Sovražni klin, ki je prodrl severno od Charlevilla, ima nalogo, da zavaruje predvsem napad na severnobelgijsko ozemlje pred protinapadi z juga. Na tem odseku so se nemške čete korakoma odmaknile ter sovražnika prav tako krvavo odbile kot na širokem, južno od Sedana vzdolž Meuse zgrajenem zapornem sistemu. V vdorno področje ob Meusi so privedli Severnoamerikanci nove sile ter so tipali proti Lotarinski kotlini. Pri Longwyju, Pont-a-Moussonu in Toulu je prišlo do ogorčenih bojev, ki še trajajo.

V Bretaniji so Amerikanci po silovitem bombardiranju obnovili s štirimi divizijami svoj napad na Brest. Glavni pritisk je bil usmerjen proti zapadnemu delu trdnjave. Tu so Nemci odbili nasprotnika in mu zadali zelo visoke izgube. Pred odsekom ene same čete oklepniških lovcev je oblačalo preko 130 padlih Amerikancev, kar

nam priča o težkih krvavih izgubah nasprotnika. Med dnevom je sovražnik začasnó preložil težišče na severni odsek. A tudi tu ni imel uspeha. Nekaj manjših vdorov so Nemci odstranili ali zavrnili z energičnimi protinapadi. Od tedaj naprej se vrše neprestani letalski napadi.

V južni Franciji so se načrtno nadaljevali premiki nemških čet ob Saoni. Ob zapadnem robu Jure prodirajoči Amerikanci najbrže niso bili pripravljeni na ogorčene nemške protidurce, s katerimi so bili Nemci severovzhodno od Chatillona zgrabili ameriške sile, ki so prodirale proti vzhodnemu boku nemških čet ter jih popolnoma razbili. Tudi poskusi francoskih teroristov, da bi ogrozili nemške zaščitnice, so se izjavili v minkih poljih in pa zaradi protinapadov.

Berlin, 4. septembra. Na zapadnem bojišču so se boji tekom sobote še bolj premestili v severnofrancosko obmejno ozemlje. Nemške čete so se deloma na široki črti, deloma pa kot samostojno operirajoče skupine žilavo upirale. Ponovno so morale opustiti

uspešno branjene zaporne postojanke, ker so morale najprej uničiti za njihovim hrbtom delujoče teroriste. Boji, ki so valovili sem in tja, so bili težki in polni izgub.

Berlin. Z zaokrenitvijo bojišča v smeri proti severnofrancoski meji je narasla nevarnost za nemška mornariška oporišča ob obeh straneh izliva Somme. V vodovjih zahodno od Boullogna so Britanci že več dni prežali, da bi z izredno močnim osredotočenjem lahkih pomorskih edinic in bombniških jat skupno z doverskimi daljnostrelnimi baterijami preprečili preložitve nemških čistilnih in predstražnih čolnov. Že prejšnjega dne so nemške obalne baterije uspešno obstreljevale sovražne topniške postojanke pri Dovru. To je olajšalo nastop, ki se je izvršil v noči na soboto. Uspeh, ki so si ga izvojevale lahke nemške pomorske edince, pomeni za sovražnika občuten udarec. Niti s svojimi pomorskimi silami, niti s številnimi bombniki in daljnostrelnimi topovi ni mogel preprečiti Nemcem prevoza po Rokavskem prelivu.

K bojem na jadranski obali

Berlin 3. 9. Sedmega dne angloameriške velenofenzive ob jadranskem bojišču je pričel sovražnik že zgodaj zjutraj svoje najprej brezuspešne napade. Dopoldne je privedel sveže sile, s katerimi je v opoldanskih urah na široki črti nadaljeval z napadom. Prvi sunek je sledil po zelo hudem bobnečem ognju in silovitem bombardiranju s kakimi 50 oklepniki jugozahodno od Saludecija. Že pri prvem navalu so uničili nemški oklepniški lovci osem bojnih voz. Obrambni ogenj in siloviti protinapadi so sovražnika končno zaustavili. Nato je skušal nadaljevati svoj napad dalje proti severozahodu ter s pokretom v obliki klešč iztrgati se iz nemškega bojišča v neko višino. Grenadirjev ponovni sunek ni spraval iz ravnotežja. Prav ob blizu so streljali na prihajajoče oklepnike, katerim so s protiolepniškim topništvom in sredstvi za boj iz bližine razbili glavo njihovega klina. Kakih 12 razbitih orjakov je oblačalo v skalnatih dolinah.

Dalje proti vzhodu so skušale mešane britansko-kanadske edince z močnimi

sunki razširiti dopoldne dosežen vdor. Pri obrambi pred več ur neprestano napadajočo pehoto in pred napadom sovražnih oklepniških sil so uničile nemške čete nad 30 sovražnih oklepnikov. Tudi ponoči niso težki boji popustili. V dveh dneh je izgubil sovražnik ob reki Foglio skupno nad 100 oklepnikov, ne da bi dosegel kaj drugega kot krajevni vdor pri Saludeciju.

~ ~ ~

Boji za Brest

Berlin, 4. sept. Po ponovnem bobnečem ognju metalcev granat in težkih topov ter med stalnim bombardiranjem svojih letal so obnovili Amerikanci v nedeljo svoje velenapade na trdnjavo Brest. Tokrat so s treh strani koncentrično napadli napade na zunanja oporišča. Nemško obalno in protiletalsko topništvo sta razbila napadajoče bataljone. V ogorčenih bojih so zajezile nemške čete dva manjša vdova v vzhodnem pasu utrd.

Nemško vodstvo obvlada umik

Madrid, 4. sept. Vojaški sodelavec lista »Hoja de Lunest« pravi, da sta red in disciplina s katero se umikajo nemške čete na zapadu, vsekakor občudovanja vredna. Nemško vodstvo obvladuje številne težave ogrožanja od zadaj in z boka prav tako uspešno, kot gverilsko taktiko teroristov. Umikajoči se Nemci so celo dovolj močni, da s protinapadi vedno znova ogrožajo sovražne napadalne kline. V angloameriškem taboru se hvalijo s tem, da jim je prvič uspelo »mojstrsko« posneti taktiko, ki jo je uporabljalo nemško vodstvo ob pričetku vojne. Španski vojaški kritik je mnenja, da se v Nemčiji vse mišljenje in snovanje osredotoča na odločilno bitko, ki bo prišla. V njej se bo merila količina s kakovostjo in množica z duhom iznajdljivosti.

Berlin. Velika boljševiška ofenziva na severnem in srednjem vzhodnem bojišču se je izjavila.

Sovjeti so jo zaenkrat prekinili, ker so jih k temu prisilile njihove visoke izgube in ker so jih na krilih vsega bojišča — v Romuniji in Finski — vabili cenejši uspehi. Na jugu vzhodnega bojišča se je nadaljeval boljševiški naval na Karpatske prelaze.

Berlin. Ob obali Rokavskega preliva so obstreljevale težke nemške mornariške baterije v noči na 2. september nad dve uri angleška pristaniška mesta Ramsgate, Folkestone, Deal in Dover.

Istočasno so obsipale nemške baterije s svojim ognjem sovražne topove pri St. Margrethu, ki so skušale napasti neko nemško spremljavo. Nemci so uspešno zadeli britansko baterijo ter prisilili številne topove k molku. V Dovru so nastali obsežni požari. Ko so izstrelili nemške baterije preko sto salv najtežjega kalibra, so z ognjem prenehale.

Obrambni boji med Arrasom in Verdunom

Berlin, 3. 9. Slika sovražnih nastopov na zapadnem bojišču je skoraj vedno ista. Z brezobzirno uporabo nakopičenih močnih sil na čim ožjem prostoru skuša nasprotnik doseči vdore, da bi nato iz njih v obliki pahljače dalje zabil svoje v več klinov razdeljene oklepniške sile. Tako oglišča so bili v zadnjih dneh Rouen, Amiens, Laon in Châlons ob Marni. Med temi središči svojih sil pušča nasprotnik večje odseke, ker računa, da se bodo nemške čete, ki so v nevarnosti, da bodo obkoljene, same odločile za odstop.

Nafelo zabijanja klinov in kasnejše razširitve vdrnega mesta v obliki pahljače je bistveni znak premikalne vojne. Vsebuje pa tudi nevarnosti, kot kažejo največji boji v Franciji. Tako si je ustvaril na primer nasprotnik pri Laonu kakih 100 km dolg bok, ker je severno od Pariza kljub vsem naporom le malenkostno napredoval in je tamkaj še vedno z močnimi silami vezan v Compiegnskem gozdu. Ta nevarni bok in istočasni nemški protinapadi na področju severovzhodno od Laona so onemogočili nasprotniku, da bi na odseku Laon—Rethel bistveno napredoval. Sličen je položaj vzhodno od Châlonsa. Tamkaj je nasprotnik nadaljeval s svojimi nastopi proti vzhodu preko Verduna v smeri Lotarinske kotline. Čeprav je z vsa naglico zbral nadaljnje sile za zaščito prekoračenega področja, so nemške čete s protisunkom raztrgale njegovo severno krilo. Nemškim oklepniškim grenadirjem, ki so ob Airi udarili proti jugu, je uspelo zasedeti več krajev in s tem presekati železnico in cesto med Châlonsom in Verdunom. Proti sovražniku, ki se razširja na področju severno od Amlensa v obliki pahljače proti Scarp, so se že pričeli protikupeji. Na več mestih so Nemci prestregli ali razbili sovražne oklepniške kline. Zato javlja sovražnik poleg pretiranih poročil o svojih uspehih tudi o svojih skrbih.

Nek londonski vojaški komentator je izjavil: »Opazamo velike pokrete v svrhu reorganizacije nemške armade. Kaže, da temelje na nekem načrtu. Nemci streme po skrajšanju bojne črte, ki bi jim omogočilo, da uporabijo več čet in več gradiva uspešneje kot do sedaj.«

K nemškim protikupekom spada tudi strnitev nemških sil na takih točkah, ki bi bile za sovražnika posebno pomembne. Poleg številnih manjših oporišč, ki samostojno zadajajo sovražniku za njegovimi prodrli klini pomembne izgube, so zavarovale nemške čete predvsem področje Le Havra s stvoritvijo predmostja. Prvi sunek Kanadčanov proti tem zapornim postojankam se je izjavil z visokimi izgubami za napadalce. Tudi ta važna luka je prav tako odtegnjena nasprotniku, kot luke v Bretaniji.

Tamkaj je ojačil sovražnik svoje napade predvsem na področju Bresta. Dobro se zaveda, da bo napad na Brest zvezan z najtežjimi izgubami. Generalni poročnik padalskih čet Rameke, ki se v njem upira, ni nasprotniku neznan. Kot poveljnik naskakovalnega polka — si je

pridobil za zasluge pri osvojitvi Krete viteški križec železnega križa. Naslednje leto se je boril s svojimi oddelki v Severni Afriki. O njem je javilo vojno poročilo 9. novembra 1942: »Nemški oddelek pod vodstvom generalnega majorja Ramekeja, ki je bil začasnó odrezan, je zadal sovražniku v tridnevni boj težke izgube. Zaplenil je mnogo motornih vozil, postal z njimi sposoben za premikanje in se tako zopet priključil nemški glavnini.« Na temelju teh sijajnih dejanj mu je podelil Führer 13. novembra hrastov list k viteškemu križu železnega križa. Razumljivo je, da se nasprotnik takih možbi. Zato skuša tudi tu s lahko ponudbo kapitulacije. Branilci Bresta so storili isto, kot že pred njimi junaki iz Cecembra, ki so bili 1. septembra na novo bombardirani in pa posadki Marsella in Toulona, ki sta popolnoma sami sobi prepuščeni kljub številni sovražni premoči vztrajali do zadnjega. Odklonili so erotamno ponudbo, naj se predajo ter so izvršili protisunke, da bi odstranili krajevne sovražne vdore.

V dolini Rodana oborožujejo Angloamerikanci v vedno večjem obsegu francoske teroriste, a jim nato tudi prepučajo posebno nevarne akcije. Kot že v preteklih tednih, so tudi v zadnjih dneh padali in jate bojnih letal energično napadli deloma zelo močne tolovajske skupine in tako desorganizirali odpor teroristov. Ker imajo tolovaji kljub vsem izgubam le malenkostne uspehe, je nasprotnik nedavno zopet zelo močno uporabil svoje oklepne sile. Te so pritisnile s področja pri Grenoblu proti severozapadu v dolini Rodana proti spodnjemu teku Ivere in na višinah zapadno od Rhone. Kljub temu so dosegle nemške čete v težkih bojih določene cilje.

»Oklepniška pest naprej!«

(PK). 2. sept. Boljševiki so obkolili polk. Njihovi oklepniki so na širini 20 km prebili bojno črto in zasedli avtomobilsko cesto, edino, ki vodi v zaledje. V dolgi koloni se premikajo po cesti prateč, topništvo in vozila polkovnega štaba. Naenkrat zakliče nekdo: »Sprejdi se oklepniki!« Pohod se zaustavi. Zaslisi se povelje: »Oklepniška pest naprej!« Narednik, odklovan z nemškim križem v zlatu, ki koraka s svojo četo na čelu, pravi: »To vendar niso oklepniki, to so kupi slame, ter se jim približa na deset metrov. Naenkrat mu iz strojne in topov zaživlja železni blagoslov okrog ušes, da se kar hitro obrne in skuša nazaj. Nato se zopet vrne z oklepniško pestjo. Prvi izstrelki, ki ga je oddal iz daljave dvajset metrov, sedi v stolpu. Oklepnik gori in daleč naokrog osvetljuje cesto. Narednik steče nazaj v jarek in pograbi novo pest. Ustrelil je preko. Šele naslednji izstrelki zopet zadene oklepniki, ki se že uže in gori s svetlim plamenom. Cesta je prosta za unik polka, ki je v enem samem dnevu izmed 17 napadajočih oklepnikov uničil kar 11 velikankov.

Nekega je zadel desettik, ki prej še nikdar ni videl oklepniške pesti in ki je odšel k svoji četi, ki so jo bočno napadali sovjetski oklepniki z izstrelkom v eni in s teskanim navodilom v drugi roki. Za prvo boljso hišo se je bil ekrl in hladnokrvno uničil oklepnik, ki je prišel mimo.

Cetrtega je istega dne razbil višji narednik iz Wiesbadna, ki se že od začetka bori na vzhodu, kjer je bil šestkrat ranjen in je s svojo četo premagal najrazličnejše in najtežje položaje. To je eden izmed onih vojakov z vzhodnega bojišča, katerih miru ne moreš z ničemer omajati in katerih vera je nepremagljiva.

Berlin. V razmeroma kratkem času so nemške čete in domači oddelki razbili najprej vzhodno krilo in kasneje tudi glavnino proti Srbiji naperejajoča tolovajskega napada. Pri tem so utrpeli komunistični tolovaji izredno visoke ivarne in človeške izgube, tako da je že po drugem tednu avgusta minila vsaka nevarnost za Srbijo.

»Sila je začela zasenčevati pravičnost«

K sporu med begunskimi Poljaki in Sovjeti

Zeneva, 3. sept. Poljski begunski ministrski predsednik Mikolajczyk je podal po londonskem radiu presenečljivo izjavo, v kateri je še enkrat poudaril predzgodovinsko kapitulacije begunskih Poljakov pred Moskvijo, h kateri so prisilili londonski begunski zbor z branci njegovi angleški in ameriški prijatelji. Mikolajczyk, ki je imenoval svoja razkritja previdno »razjasnitev nesporazumov«, je pričel svoja izjava z ugotovitvijo, da izgublja Atlantika listina vedno bolj svojo vrednost, čim bolj se bliža vojna h koncu ter je izrazil bojazn, da bo moč zasenčila pravičnost.

Po večkratni zagotovitvi, da je Poljska pripravljena »hoditi po poti prave demokracije«, je zanikal Mikolajczyk sovjetskopoljskemu odboru pravico, da bi govoril v imenu Poljske, ker zastopa le majhen del poljskega naroda. Zato je Sovjetom posebno močno očital, da so za njegovim hrbitom sklenili dogovor s poljsko-sovjetskimi odbori in sicer takrat, ko se je iz Moskve vračal v London. Tako je bil postavljen pred popolnoma nova dejstva in prisiljen, da izdelava nov program, ki stremi po ohranitvi popolne poljske suverenosti in ki je navdahnjen z željo po ustvaritvi prijateljskih odnosov med Poljsko in Sovjetsko zvezo.

Stockholm, 3. sept. Londonski »Times« se v dveh člankih zopet obsežno bavi o Poljsko in dokazuje s svojimi izjavami, da ima London za Poljske le en sam svet, namreč popolno podreditost Sovjetom. Očitno hoče list, ki ima za vlado dobre zveze, Poljskom še enkrat povedati, naj od Anglije ne pričakuje nikake podpore.

»Times« meni, da je treba spor med londonskimi begunskimi Poljaki in poljskim begunskim vodstvom odločiti na silo.

Angleške izgube

Berlin. V neki uradni angleški objavi cenijo dosedanje britanske izgube na milijon mož. Kot običajno, gre tudi tu le za delno priznanje. V bližnji bodočnosti bodo britanske izgube še pomembno narastle.

Nova bolgarska vlada

Sofija, 4. sept. Vlada predsednika Bagjanova, ki si je stavila za nalogo, da privede Bolgarijo zopet nazaj v nevtralnost, je zaradi izjavovitve svojih napovodov odstopila. Nadomestila jo je vlada pod predsedstvom Muravijeva. Nova vlada predstavlja močan odklon na levo in ni mogla doslej postaviti nikakega novega programa, ki bi zagotovil Bolgariji nevtralnost, samostojnost in neodvisnost. V bolgarskem narodu, predvsem pa v armadi vlada zaradi razvoja največja ocpustlost.

Finska prekinila odnose z Nemčijo

Helsinki, 4. sept. Iz vladnih krogov se je izvedelo, da je sklenila finska vlada na angleški in ameriški pritisk, da prekine v interesu Sovjetske zveze odnose z Nemčijo ter sprejme od Sovjetov predlagane pogoje. Podrobnosti o teh pogojih še niso znane.

Berlin, 4. sept. O pogojih, ki jih je stavila Sovjetska zveza finski vladi, smo sedaj zvedeli, da je zahtevala Moskva kot pogoj za pričetek pogajanj o premirju, da Finska prekinje odnose z Nemčijo in pozove nemško vojsko, da do 15. septembra izprazni severno Finsko. Sele, ko bo Finska po izpolnitvi tega pogoja oropana svoje zaštite, bodo v Moskvi pripravljene sprejeti odposlanstvo finske vlade, ki bo prejelo pogoje za premirje.

Washington. Roosevelt je izjavil: »Spriznati se moramo z mislijo, da nas najhujši boji še čakajo.«

Kako je v sončnih Brdih?

Briči so v arcu dobri, preprosti, nekoliko preveč lahkoverni ljudje. Zvijajna, prekanjena OF je imela z njimi lahko delo. Ko so zaslišali slovensko pesem in besede o evobodi, so se vneli in zagoreli. Nikoli ne bom pozabil, kako mi je pred dobrim letom neki zanešljiv naš mož iz Vipolže ves srečen in prevzet izdal tajnost: »Veste, pri nas je vsa vas za slovensko vojsko. Vsek večer se zbiramo. Pojemo in pijemo. Več 4000 lir sem jim posodil. Vsi fantje gredo z njimi. Moj sin, aaj ga poznate, jih vodi!« Stala sva na javnem prostoru. Za hip se je zavedel, da preglasno razodeva skrivnosti. Bežno se je ozrl, pa je že zopet bruhalo iz njega: »Saj vi ste naš, vam lahko povem. Dekleta si vajo in pletejo. Tudi slovenske zastave delajo. Naj etane kolikor hoče. Kmalu bomo prosti! Smilil se mi je dobi mož, za opomine in pametne besede ni bil več dostopen. Zato sem ga samo miril, ker je njegovo glasno šepetanje vzbujalo pozornost mimoidočih in odšel, kakor hitro se je ustavila povodenj navdušenih besed.

Večkrat se spominam na tega zapeljivega Briča. — Hrepenenje Bričev po objavljenem dnevu je bilo nestrpno. — Pretekli so dnevi, zapadli vsi določeni termini. Namesto velike nedelje je prišel črni dan! Tito je sklenil pogodbo z izdajalcem Badogliem, komunisti so prodali deeni breg Soče z Brdi vred. V sončna Brda so se navadili italijanske komunistične brigade »Garibaldi«, »Trientine«, »Osoppo« itd., ki od tu strabujejo in izžemajo vso furlansko nižino in gošpodarijo nad Briči, ki morajo te nadležne tujce rediti.

Kako je tedaj v sončnih Brdih? Zastonj! Poleg žalosti pa vlada v Brdih še nepopisna zmeda. O tej zmedbi priča komunistični dokument, ki ga v naslednjem objavljamo v delnem prepisu:

ekim Sovjetom vsakakor odstraniti ter da ga ne smejo enkratiti za nepremostljivost. V ostalem obžaluje »Times«, da sta se odločili vladi Anglije in Združenih držav priznati poljske upornike za regulirane boreče se čete, zlasti se, ker so ti poljski uporniki v svojih izjavah »nasproti Moskvi zelo hud«. To je Sovjete razumljivo zelo ogorčilo. Angleži in Amerikanci bi se morali zavedati, da je mir na vzhodu odvisen od stališča sovjetske vlade in da »vmešavanje zapadnih sil v poljsko vprašanje« Poljskom ne more pomagati.

»Times« stoji na stališču, da ne sme biti nikakih ovir za sporazum med londonsko begunsko vlado in sovjetskimi poljskim odbori in je zato mnenja, da se morajo nekateri ljudje v interesu narodne enotnosti sami umakniti iz javnega življenja.

Stockholm, 2. sept. Kljub vsem brcam, ki jih dobivajo londonski begunski Poljaki od svojih angleških in ameriških prijateljev, Mikolajczyk ni prenehal pošiljati nadaljnjih prosečnih pozivov na pomoč Stalinu, Churchill in Rooseveltu. Poljski begunski predsednik je preko londonskega radija pozval vse tri vladne šefe in jim zaklical: »Varšava čaka — ves poljski narod čaka! Storite vse kar morete, da boste osvobodili mesto in njegovo prebivalstvo.«

Tudi ti kllici na pomoč bodo pri »treh velikih« nalezeli na gluha ušesa, kot že vsi prejšnji. Churchill in Roosevelt se nameravata danes še manj kot prej zavzeti za Poljsko, Stalin pa gotovo ne bo spremenil svoje dosedanje taktike. Varšavski podtalni pokret, ki ga je bil pozval k uporabi, bo sedaj mirno pustil čim hitreje in temeljiteje izkrevati. To mu bo prihranilo nov Katyn.

Romunski narod mora trpeti za izdajstvo svojega kralja

Berlin, 4. sept. Iz Romunije prihajajoče informacije potrjujejo, da so pričeli boljševiki z zbiranjem prvega dela 1.4 milijona romunskih delavcev, ki bodo morali na delo v Sovjetsko zvezo. Tukajšnji tisk komentira danes gornje dejstvo.

»Deutsche Allgemeine Zeitung« piše, da mora romunski narod trpeti za izdajstvo svojega kralja in njegove dvorne klike ter nositi posledice tega dejanja. Njegovi vojaki, ki so se vdali Sovjetom, postajajo na pobodu v ujetništvo žrtve podlih zahrbitnih umorov, za delo epohalni moški pa morajo na tlako v najbolj oddaljene pokrajine Sovjetske zveze. — Dvomljivo je, če bodo sploh še kdaj videli svojo domovino. Primer odpeljanih Litvancev, Latvijcev in Estoncev nam govori vse preveč jasno.

»Völkischer Beobachter« pripominja, da čaka delavce, ki bodo šli v Sovjetsko zvezo, žalostna usoda brezupnega izgnanstva v Sibirijo. Izdajalec, ki so krivi te žalostne usode svojih rojakov, se zaveda, da se je s tem trpljenjem prišel šele začetek grozne bodočnosti. List zaključuje: »Te žrtve, te bolečine in te rane bodo stale romunski narod v kratkem mnogo več, kot pa, če bi v skladu z dano besedo nadaljeval s svojim odporom. Ko bo nemško orožje nekoč doseglo zmago, bodo podli izdajalci prekasno spoznali, da so napačno špekulirali.«

Madrid. Po imenovanju Montgomeryja za maršala, zahtevajo po EFFEvi vesti iz Washingtona v severnoameriških poljskih krogih naj uvede tudi ameriška armada maršalski čin, ki ga doslej ni poznala. V Združenih državah so užaljeni, ker je Montgomeryjev predpostavljeno general Eisenhower po činu sedaj nižji od Montgomeryja.

Milan. Proces zaradi veleizdaje proti raznim italijanskim generalom, ki so bili v zvezi z dogodki 8. septembra 1. 1943 se bo vršil v drugi tretjini meseca septembra.

STAB BRISKO BENESKEGA

ODREDA

NOV in POS

Na položaju dne 11. avg. 1944.

STABU II. BATALJONA RBO.

POLOŽAJ

Iz zadnjih okrožnic, ki ste jih dobili iz našega štaba, ste lahko prišli za ključek, da se je današnja politična situacija in obovodilna linija že veliko spremenila. Mišlim, da ste to linijo popolnoma razumeli in da ne boste v tem oziru delali nepotrebnega sektaštva, kakor se je to dogajalo v primeru vašega bataljonskega lista, kateri ne odgovarjajo vsi članki za današnjo politično situacijo. Razumemo, da niste mogli vi poprej te linije razumeti, dokler niste dobili navodil. Zato je razumljivo, da ste v tem oziru naredili večjo napako. Opozorjam tov. polkom. Dušana, da se dobro drži danih navodil v okrožnicah o sedanji liniji in pa eploh liniji osvobodilnega gibanja. Danes ni še čas, da govorimo o neki rdeči zarji, o kralju kot predstavniku reakcionarne klike, ki se hočejo vrniti po končani vojski nazaj v Jugoslavijo z bičem izkorisčanja: pa potem, da komunisti vodijo slovenski narod in da to borbo vodi KP, ali v današnji široki osvobodilni liniji ne moremo to forsirati in postavljati na prvo mesto, ker je takšno pojmovanje osvobodilne borbe čisto nepravilno, ker s takšnim pojmovanjem in delom ne bomo pritegnili ljudske množice.

Smrt fašizmu — Svoboda narodu!

Politikomisar:

Cernugelj France Zorko.

Nadželnik štaba:

Remškar Tine a. r.

Denes ni še čas, res ne. In vse kaže, da tega časa ne bo nikoli!

Slovesnost na poveljstvu Policijskega zbora

V nedeljo ob 8. je bila v lepo prenovljenih prostorih nekdanje prisilne delavnice, kjer je sedež policijskega zbora, prisrčna slovesnost. Na dvorišču pred kapelo Vincencija Pavelskega je bila postrojena struma četa policijskih pripravnikov, ki so jih poleg novih, zlikanih uniform krasile še bele rokavice. Poveljnik PZ podpolkovnik Stanko Palčič je sprejel raport poveljnika šole policijskih pripravnikov glavnega stražmojstra Ludvika Grila. Medtem so iz veže obkroževali častno četo prezident general Rupnik s spremstvom, prevzvišeni gospod škof dr. Rožman in upravniki policije dr. Hacin. Prevzvišenega je pred odhodom v prenovljeno kapelo, ki naj bi jo s službo božjo znova izročil svojemu namenu, nagovoril upravitelj policijskih zgradb in posestev nadzornik Oton Vondčina: »Prevzvišeni gospod škof!

Tej hiši je priključena lična kapela sv. Vincencija. Mi vsi se zavedamo in tudi dnevno občutimo, da mora ta hiša in ustanova, ki je v njej, zares dobro odgovarjati svojemu namenu in ga v največji meri doseči le tedaj, ako se složno in medsebojno podpirata zunanja sila moči in notranja moč duha, odgovarjajoč dvojnosti človeške narave, duše in telesa. Nam, ki nam je treba budi nad številnimi človeškimi življenji, je živo potrebno tudi poznanje človeške duše, od katere izhajajo dobra ali zla dejanja. Boljšega in uspešnejšega nauka nam ne more dati nihče drugi, kot nam ga daje Stvarnik človeških src in Učitelj pravega življenja. Potrebni so teh naukov tudi oni, ki se neprostovoljno mude v tej hiši, da ko je utišano telo, duh, ki je svoboden, ne tava samo po nemogočem, škodljivem in pogubnem, temveč ima priložnost prisluhniti in se ustavi ob najboljšem in tudi o tem razmišljati. Vse to je samo naša korist, je pa tudi zapoved, ki jo kot verniki moramo in tudi hočemo izpolnjevati, se službe božje udeleževati in s tem dati Bogu kar je božjega.

Prevzvišeni! Ta hiša je s cerkvijo vred danes dokončno preurejena novemu namenu. Povabili smo Vas ob tej priložnosti, da nas obiščete in Vi ste se odzvali. Prvič stopate danes med nas, prvič kot škof in nadpastir na tla slovenske policije, da nam, svojim vernikom, v prenovljeni hiši božji opravite službo božjo in jo nekako na novo izročite svojemu namenu. Ljubeznivo ste nas sprejeli, ko smo Vas pred četrta leta prosili za duhovnika, v pastirski skrbi ste nam takoj ustregli. Hvala Vam! Veseli in opogumljeni nad takim razumevanjem smo se Vas tudi za današnjo slovesnost upali prositi za Vašo navzočnost. Hvala za Vašo naklonenost, hvala za Vaš prihod, bodite dobrodošli, bodite, prenovljeni!

Iz Trsta

Naslovi ostanejo. Naslovi italijanskih vojaških oddelkov, ki so se vrnili iz Nemčije v Italijo, ostanejo nespremenjeni. Pismo in druge pošne posiljke naj se odpremljajo pod dosedanjimi številskimi vojnimi pošte.

V Nabrežini je gorelo. V nekem skladišču v Nabrežini je iz neznanih vzrokov izbruhnil požar. Ogenj se je hitro širil, vendar se je gasilec posrečilo, da so ga omejili. Neki nastavljenec v skladišču je odnesel precej hude okline.

Poštni golobi prepovedani. Italijansko vojno ministrstvo je izdalo odlok, po katerem je držanje poštnih golobov prepovedano. Vsi lastniki golobov morajo iste oddati prvemu vojaškemu poveljstvu, ki je v bližini.

Častne nagrade bodo po odredbi Vrhovnega komisarja za Jadransko primorje prejeti odlikovanci bivše avstrijske vojske, spadajoči v Jadransko primorje. Odlikovanci z zlato kolajno za vojaško hrabrost bodo prejeli naslednje: 200 lir na mesec in to z vrzom 1. septembra 1943, odlikovanci s srebrno kolajno za vojaško hrabrost 1. reda po 600 lir letno, vsi drugi leto 1943, in odlikovanci z isto kolajno II. reda po 300 lir letno in prav tako tudi za leto 1943. Zadnji imajo pravico do prejemanja častne nagrade le po izpolnitvi šestdesetega leta. Izplačevanje teh častnih nagrad se bo pričelo v kratkem in najprej v Trstu, kjer so bile prve prošnje že rešene.

V Michelazijevi umetnostni galeriji se je pričela v soboto, 1. t. m., umetnostna razstava mlade, toda nadarjene in še mnogo obetajoče slikarice Margarete Bemblin, za katere razstavo vlada precejšnje zanimanje, saj je poznana že iz razstav v Benetkah, na Reki in v Trstu.

Predzrna tatava. Marija Clama, osemlena deklica iz Zlataperjeve ulice, je pred dnevi šla po Telovadni ulici, ko jo je nenadoma ustavilo neko trinajstletno dekletce in jo z ničemurnim govorjenjem pripravilo, da si je pustila sneti s prsta lep zlat prstan. Čim ga je neznanca deklica imela v roki, je jadrno pobegnila v gneči. Mala Marija je sicer vsa obokana klicala za tatco, toda ta je že izginila in Mariji ni preostalo drugega, kot da je šla domov k materi, ki je to skrajno drzno tatavo prijavila policiji. Iz mladostnosti tatice in drzno zasnovanega načina tatvine je sklepali, da je deklica gotovo pripadnica neke večje tatinske družbe. Zeleti bi bilo, da policijski organi dekletce čimprej ujamajo in jo pošljejo v poboljševalnico, kajti take tatvine spadajo že v delokrog rafiniranih gangsterjev in ne trinajstletnega dekleta.

Vojne sirote in otroci delavcev, ki so se smrtno ponesrečili pri delu, lahko vložijo prošnjo za podelitev študijske podpore v znesku 500 lir. Seveda morajo zadostiti vsem predpisanim pogojem in dokazati upravičenost potrebe. Razpisanih je petdeset takih študijskih podpor. Zatemnitev traja sedaj v Trstu od devetih zvečer pa do četrte ure zjutraj.

vzvišeni, iskreno pozdravljeni v tej hiši!

Na poti v kapelo, ki je vodila goste mimo častne čete, jo je prezident pozdravil: »Stražnik, zdravlo!« Bog daj! se je glasil gromovit odgovor. Tedaj so se že začele s kora orgle in policijski pevski zbor pod vodstvom diplomiranega učiteljskega policijskega pripravnika Primožiča je zapel »Kristus mora kraljevati«. Na novo preslikana kapela je bila za to priliko prav lepo okrašena. Nad oltarjem so viseli od stropa venci iz cipres in se vili po stenah. Prve klopi so bile pregrnjene z rdečim blagom.

Po blagoslovu kaple se je Prevzvišeni najprej zahvalil gospodu prezidentu, po čigar naklonenosti je bila kapela prenovljena, za kar ga bo Bog blagoslovil, kajti Bog noče, da bi kdo storil kaj v Njegovost čast zastoj. Nato je prebral Prevzvišeni nedeljski list in evangelij ter navezal nanju lep verski nagovor. Noben razvoj in napredek ne more odpraviti nasprotja, ki vlada v človeku med postavbo mesa in postavbo duha. Zato tudi oblast, ki v božjem imenu skrbi za urejeno življenje na zemlji, ne bo nikdar izgubila meča, ki ga po Pavlovih besedah ne nosi zastoj in s katerim mora usmerjati ljudi v meje postavbe duha. Svojo oblast pa mora izvrševati kot božja namestnica.

Ob začetku maše je pevski zbor zapel »Ponižno hitimo pred božji oltar«. Nato je stražmojster Trček ob spremeljavi viole, ki jo je igral Bojerman, zapel »Ave Marijoc«. Sledil je solo »Rozice moje, z mano molite, ki ga je zapel stražmojster Jančič. Ob koncu maše je policijski zbor zapel »Zdrava, morska zvezda«. Prav gotovo v nedeljo ni bilo pri nobeni službi božji v Ljubljani tako lepega petja. Sv. maše na sedežu PZ so se udeležile tudi družine policijskega osebja, sredino med klopi pa je napolnila častna četa.

Preden je g. prezident zapustil sedež varnostnega zbora, se mu je za naklonenost, brez katere bi kapela in ostali prostori ne mogli biti prenovljeni, zahvalil upravniki policije dr. Hacin. Iskren »Bog plačaje!« je izrekel tudi Prevzvišenemu, da je prišel blagosloviti kapelo. Prezident je na zahvalo odgovoril, da se za pozdrav lepo zahvaljuje in pozval vse policijsko osebje, naj ima vedno v svojih mislih Boga, narod in domovino in pošteno izvršuje svojo službo. Od prezidenta se je poslovil tudi Sturmscharführer Simon. Nato si je Prevzvišeni ogledal bolnišnične sobe za pripornike, zdravniške sobe, spalnice in delavnice za pripornike, kuhinjo, kjer si kuhajo priporniki sami in vojašnico policijskega zbora. Vsi ti prostori so že skoraj prenovljeni, grade se le še kopalnice in pa lep kamenit tlak po hodnikih.

Oblastva ponovno opozarjajo, naj se ljudje lozadevnih predpisov strogo držijo, kajti kazni so hude in neizprosne.

Urarja so okradli. V delavnico urarja Josipa Zoržuta v ulici Parini 6, so s ponarejenimi ključji vdrl neznani rokavci in odnesli dve zlati ženski uri, eno zlato žensko verigo, en zlat križec in en zlat prstan ter 18 ur iz navadne kovine. Za tatovi ni nobene sledi. Edina tolažba, ki je urarju preostala, je, da je tatvino javil policiji.

Preskrba s krompirjem. Prefekt tržaške pokrajine je izdal naredbo, s katero se stavljajo pod zaporo vse razpoložljive količine krompirja in je zatorej potrebna za vsak prevoz tega živila posebna dovolilnica, izdana od pokrajinskega prehranjevalnega urada. Uredba obenem tudi določa, koliko odstotkov pridelka si smejo pridelovalci pridržati za lastno uporabo.

Iz Gorice

† Grof Karel Coronini. V ponedeljek, 21. avgusta, je v svoji vili v Gorici umrl grof Karel Coronini-Kronberg v starosti 74 let. Pokojni je bil stric sedanjega goriskega župana. Pogreba so se udeležili zastopniki oblasti v Gorici, gorisko plemstvo, številni koloni grofov Coroninijev iz Kronberga in Lok ter mnogo prijateljev in gorških meščanov. Pogrebne obrede v stolnici je opravil mons. Geat. Sprevod se je potem usmeril proti Coroninijevemu parku, kjer so krsto položili v družinsko grobnico. Pokojni je bil znan slikar krajinar, ki je tudi na velikih razstavah v Monakovem in Londonu dosegel lepe uspehe in priznanja.

Okradli so ga. Pred nekaj dnevi je prišel na policijo v Vidmu neki gospod, ki se je pred kratkim doselil v furlansko prestolnico. Ves razburjen je povedal službočemu uradniku, da mu je izginila iz stanovanja ročna torbica, v kateri je imel 98.000 lir gotovine.

Grozna najdba. V Marsano ob Tilmentu je neki vaščan šel obiskat soseda hišo. Ko je stopil v stanovanje, je našel na tleh v lastni krvi gospodarja in gospodinjco. Bila sta ustreljena. Ponejše preiskava je dognala, da se je uboj izvršil nekaj ur prej, v zgodnjem jutru.

Policijska ura na Goriškem. Goriška prefektura je določila, da velja za vso pokrajino razen glavnega mesta policijska ura od 20.30 zvečer do 5.30 zjutraj. Zopet granate. Dva dekca Emilio in Gino Tomasi sta našla na prodru ob Soči ročno granato ter sta pregledovala, kakšna je. Zgodilo se je, kar se v takih slučajih vedno zgodi: granata je počila, neprevidna radovedneža sta pa ranjena po rokah, nogah in obrazu ter ležita v bolnišnici, namesto da bi se zadnje avgustove dni uživala prijetni hlad čistih soških valov. — Dva druga, in sicer Danilo Uršič in Joško Tomšič, oba 12letna, doma iz Sovodenj, sta se tudi kopala v Soči; nenadoma je prijatelj vrget proti njima granato, čije drobci se oba težko ranili. Verjetno je, da ni imel slabega

Junak v življenju — junak v smrti

Prvi petek tega septembra zjutraj je padel hrabri poveljnik domobranske posadke na Crnem vrhu nad Idrijo, podporočnik Jože Jakovč. S svojimi fanti je še opravljal svojo dolžnost, da skupaj praznujejo prvi petek in se z novo vrsto prvih sobot znova posvetijo in izročijo Marijiniemu Srcu. Hoteli so še v obhajilu prejeti svojega Boga in Odršenika, pa je napadajoča tolovajska sovražna sila z divjim streljanjem tako udarila v cerkev, da so junaki branili združitev z Jezusom to pot mogli dojeti samo v želji, s prisrčnim hrepenenjem po svojem Bogu kakor more. Biti še nikdar prej... tudi po svoje čudovito lep prvi petek.

Izdajalski izstreljek dvakrat izdajalskega komunističnega tolovajskega orožja je mladega 23letnega poveljnika Jožeta zadel v prsi. Živel je še četrta ure in z vso zavestjo pogumno kakor prej življenju šel sedaj tudi smrti nasproti. Svoje orožje je izročil najboljšemu prijatelju za spomin... Svojim fantom je z zadnjimi močmi naročil, naj neustrašeno iz postojanke napadejo in se prebijejo.

Skoda tega navadno lepega, čistega, poštenega, vzornega mladega življenja, ki je vzbujalo toliko lepih upov.

Iz uboge, pa vendar zelo spodobne, ne fakinove hiše z Dol pri Litiji je izšel Bog številne družine — z devetero otroki — ni oblagodaril z bogastvom, pač pa s staro globoko krščansko vernostjo poštenih slovenskih družin. Zgledna mati-mučenica je zadnjih 7-9 let preživela v postelji. Majhno posestvo velike družine ni moglo preživeti. Zato sta dve sestri služili pri grofu v Slov. Bistrici in družini izdatno pomagali, pomagali zlasti bratom in sestram pri šolanju.

In še Bog je pridodajal svoj blagoslov, tako da imajo danes še skoraj vsi kar zavidanja vredno stališče. Na Jože je že med to vojsko prišel v ljubljansko orglarsko šolo. Bil je velik glasbeni talent in je svoje talente porabljal z žilavo pridnostjo. Oči so se mu kar zablistale, ko je zvedel kaj novega iz glasbenih strok, poslušal je, kadar je bilo kaj posebno mikavnega, dobesedno z odprtimi usti, da mu je kar dih zastajal. Kadar se je prikazala kaka nova harmonija ali novost iz kontrapunkta, kako se mu je v vsem izrazu obličja kazala napeta pažljivost... Upali smo, da iz njegove dozdaj izredno spretni organizmi in nebeški Krščanski. Saj so njegova mlada leta bila vsa prežeta s krščansko mislijo, njegovo življenje popolnoma ukoreninjeno v Kristusu. Ni se pripravil samo na ta svoj smrtni prvi petek — od nekdaj so bili njegovi prvi petki božji. Pa še mnogo več: dan za dnem si ga v ljubljanski stolnici lahko videl, kako je pri oltarju sv. Rešnjega Telesa pokleknil in prihajal med povablence na obed h Gospodu Jezusu.

Pa je navzlic tej živi vernosti — ali bolje: prav zaradi nje — bil vedno vesel fant, sočelcem najboljši tovariš.

Ko so se začele obrazovati domobranske vrste, je prvi stopil medaje. Zaradi izrednega ognja in spretnosti so ga predstojniki poslali v častniški tečaj — in preprosti organizem je zrasel v domobranskega častnika in poveljnika ene najbolj težkih, zaupnih postojank.

»Skoda!« počemo. »Da morajo tak padati!« Res! Po naše — neoparljiva škoda. Po božje? Kdo bi presojal božje sklepe? Morebiti nam pa odgovor na to vprašanje daje glas iz Razodetja sv. Janeza: Naj še malo počakamo, da se dopolni število bratov, ki morajo biti (mučeniško) umorjeni (Pr. Raz. 6, 11). In še Marijina beseda iz Fatime nas tolaži: da bodo mučenci dobri... In kdo je bil boljši od teh, ki naj za rešitev našega naroda bodo darovani, kakor je bil rajni Jože — nedolžen krvavi dar zaradi svoje neomajne zvestobe Bogu in velike ljubezni do naroda? Upamo, da ga je Jezus že sprejel v svoj nebeški dom, ko mu je rajni Jože vsak dan s tako zvesto ljubeznijo odpiral dom svoje čiste, plemenite mladeniške duše.

Slovesno mrtvaško opravilo zanj bo danes, v torek, 5. sept., ob 7 zjutraj v stolnici sv. Nikolaja. Prijatelji vabljeno!

namena, vendar so posledice neprimišljenega dejanja tako resne. In nič ne kaže, da bo kmalu konec nesreč s strelivom.

15.000 lir je zadel v loteriji neki Exner iz Trsta, ki se je slučajno mudil v Gorici ter je stavil 50 lir na številko svojih čevljev. To je dogodek za številkarje, ki iz sanjskih bukev računajo in napovedujejo srečo in bogastvo. Naši ljudje pa kljub takim dogodkom ne dajo dosti na vse to, saj je znan kraški ljudski pregovor, ki pravi: Več jih strela ubije, kot loterija obogati.

Nov urnik trgovin z jectivinami. Po odredbi goriskega prefekta morajo biti trgovine z jectivinami odprte od 7.30 do 12 in od 15 do 18.30. To velja za delavnice. Ob nedeljah pa bodo omenjene trgovine odprte od 7.30 do 11.30.

Pisalni stroj, vreden kakih 20.000 lir, sta odnesla dva neznanca iz pisarne tvrde A. Marzolla v ulici 24. maja. Z orožjem v roki sta prisilila uradnike, da so jima izročili stroj, ki sta ga mirno zavila v vrečo kot nekaj Martin Krpan bruse in kresilno gobo, ter jo jadrno popihala.

Silen orkan nad Ljubljano

Nagel je bil vremenski preobrat. V nedeljo jutraj je rahlo dežilo. Nato je dopoldne prenehalo, nakar je okoli 10 ur popoldne na nekaj časa še sonce zasijalo. Okoli 10.30 se je nad mestom strnila grmada črnih oblakov, drvečih od zahodne strani proti severovzhodu. Nastal je nad mestom silen orkan! Takšne nevihte vremenska kronika redkokdaj zaznamuje v prvih dneh septembra!

Hude, poljske prideleke uničujoče nevihte so navadno v naših krajih v poletnih mesecih, zlasti junija in julija. Torej je Ljubljana z okolico prav srečno preživela dobo lokalnih neviht. Ni bilo časa niti ene večje nevihte s točo, ki bi napravila na poljih in po sadovnjakih škodo. Tudi avgust je bil brez neviht. Tako se je vsak pridelovalec in vrtnar veselil, da bo letos obvarovan pred vremenskimi nevihtami in večjimi škodami. V nedeljo dopoldne pa se je nad Ljubljano in okolico razbesnel orkan, ki je napravil znatno škodo. Dobrih dvajset minut je besnela nevihta, a napravila je na poljih in sadovnjakih veliko škodo. Med silnim nalivom je divjal vihar, ki je nekod lomil na drevu vej. V Zvezdi n. pr. prelomil kar tri mlade kanadke platane. Drugod je ob tla metal debele drevesne veje.

Velika je škoda na koruznih poljih, kjer je vihar na dvoje lomil lepa koruzna

stebila, noseča po dva in še več koruznih storžev, ki so letos izredno lepo kazali in napovedovali dobro koruzno letino. Po nekaterih njivah v okolici je vsa koruza na tleh. Mnogo je od viharja trpel tudi visoki stročji fižol. Prekleje je piš lomil in ruval iz zemlje. Po mnogih njivah je vihar polomil vse preklje. Drugi poljaki pridelek niso trpeli zaradi nedeljske nevihte.

Znatna škoda je po sadovnjakih. Vihar je kletil z jabolni in brusni jabolka in lepe hruske. Ponekod je napravil tudi veliko škodo po breskvah okoli hiš v mestu. Nekatere breskve je vihar zlomil. Silna je bila res moč nedeljskega orkana! Med viharjem je trajal tudi močan naliv, ki je v mestu vse ulice poplavljal z deževnico. Po nekaterih ulicah so drveli pravi potoki. Na mnoge ulice so vode nanesle tudi mnogo razne nesnage. Okoli polneve je bil drugi močan naliv.

Med nevihto so bile nekatere strehe v mestu močno poškodovane. S streh je vihar metal opeko na ulice. Nekatere strehe je vihar mestoma odkril. Gospodarji imajo precej škode, ker je sedaj opeka zelo draga.

V nedeljo popoldne se je začelo počasni jasniti. V ponedeljek je nastopilo hladno vreme. Po planinah je zapadel snež, ki je segel prav nizko. Vsi gorski velikani so pobeljeni.

NOVI GROBOVI

† Marija Verbič. V Gorenjem Logu je umrla v nedeljo v starosti 91 let gospa Marija Verbič. Blago pokojnico bodo položili v večnem počitku danes, v torek, na pokopališču v Gorenjem Logu.

† Ana Bizjak. Po hudem trpljenju je umrla v Ljubljani kuharica in gospodinja gd. Ana Bizjak. Pogreb drage pokojnice bo v torek, 5. t. m., ob treh popoldne iz kapelice sv. Frančiška na Zalali na pokopališču k Sv. Križu.

† Jože Jakovč. V boju za Boga, za srečnejšo bodočnost slovenskega naroda in domovine je padel dne 1. septembra na Črnem vrhu junakiški poveljnik tamonjske posadke slovenskih narodnih varnostnih straž g. Jože Jakovč. Sloveča pogrebnica črna maša bo za pokojnega junaka v torek, 5. t. m., ob sedmih jutraj v ljubljanski stolnici sv. Nikolaja.

† Miloš Cerin. V cvetu mladosti je umrl v Ljubljani dne 2. septembra zvečer Miloš Cerin. Pogreb bo v torek, 5. septembra, ob 4 popoldne na pokopališču k Sv. Križu.

† Amalija Perkon. V Ljubljani je doživela Amalija Perkon, roj. Rojc. K večnemu počitku jo bodo spremili v torek, 5. septembra, ob petih popoldne z Zal. kapelice sv. Nikolaja, na pokopališču k Svelenu Križu.

† Marija Kovačič. Umrla je gospa Marija Kovačič, roj. Jamnik. Pogreb pokojnice bo v torek, 5. t. m., ob pol treh popoldne z Zal. kapelice sv. Andreja k Svelenu Križu.

Naj rajni svetli večna luč in naj v miru počivajo! Njihovim preostalim naše iskreno sožalje!

Lažnivi kljukci

V nesrečnem komunističnem pošastu na Primorskem imajo z bado-

Zopet so eno rdečo nit pretrgali

Med spomini tolovajskega kapitana Marincelja, ki je pred nedavnim padel v bitki na Golem, so domobranci dobili tudi neko pisemce. Bilo je tako zanimivo, da so ga poslali v Ljubljano na pristojno mesto. Ljubezno pisemce je tolovaju pisala neka Nada. »Povem ti, da sem drugi letnik izdelala s prav dobrim uspehom brez kakšne trojke. Okrog naše hiše vedno hodijo beli psi. Ne veš, kako težko jih z materjo gledave. Komaj čakave, da pridete vi k nam. Takrat vas bomo obsili s cvetjem.«

Takoj je bilo jasno, da je treba iskati to Nado ali na trgovski šoli ali pa na učiteljski. Pregledali so seznam Nad, podatki brez trojke so se ujeli — pri Nadi Marincelji iz Hrastja, na videz tako pohlevni deklici. Pogledali so še učenske zvezke, pisava se je ujela.

Ker se je pisateljica pisma oddejala v mesto, so čakali njene vrnitve kar na bloku. Šli so z njo nato domov in v hiši napravili preiskavo.

Mati se je na vso moč trudila pokazati nedolžnost svoje hiše. Kmalu pa je pisava ugotovila, nek zavoj, ki je bil že opremljen z naslovom osebe izven bloka, ki naj bi bila prva postaja te pošte. V škatli je bilo poleg drugega tudi nekaj cigaret in — številka »Slovenca«, v kateri je pisalo o smrti tolovajskega sina. Mati je poročilo o smrti z rdečim svinčnikom podčrtala, češ, pogled sinko, kakšne laži pišejo o tebi ljubljanski časopisi.

Tedaj so materi povedali vzrok prihoda in pokazali pismo, ki ga je mrtvi sin pustil v dokaz sestrine nedolžnosti. Materi je to kar besedo vzelo, o sinovi smrti ni mogla verjeti, a pismo je pričalo resnico.

Na kolezu arotirane Nade pa so opazili tri vrezane peterokrake zvezde. Na zavoju napisan naslov je tudi pokazal, katera je tista usmiljena oseba neke zunaj bloka, ki pomaga mamam držati zvezo s potujočimi sinovi.

Čprav je gnilo jabolko včasih na zunaj lepo, pride njegova gniloba kmalu na dan...

Pesimisti so slabši. Samo vera, samo delavna vera more rešiti svet.
(Barthou.)

Koledar

Torek, 5. kmovca: Lavrencij, Justinijan, škof; Obdulijska, devica; Bertin, opat. Sreda, 6. kmovca: Zaharija, prerok; Donacij, škof in mučenec; Petronij, škof.

Kino Matica

Nedolžna grešnica ob 16 in 19.

Kino Union

»Friedemann Bach« ob 17 in 19.15

Kino Sloga

»Lahko deklet« ob 16 in 19.

Lekarniška služba

Nočne službe imajo lekarni: mr. Sušnik, Marjiti trg 5; mr. Den, Gosposvetska cesta 4; mr. Bohinc ded., Rimska cesta 31.

Nabiralna akcija oblačilnih predmetov za begunce

Dne 5. 9. t. l. se bo pričela posebna nabiralna akcija oblačilnih predmetov za begunce in siromake, kot je bilo že javljeno v dnevniki. Akcija bo izvedla Socialna pomoč in se bodo zato pri vseh prebivalcih mesta Ljubljane zglasili posebn, za to določeni nameščenci oziroma nameščenske Socialne pomoči, ki se bodo izkazali z legitimacijo, podpisano od predsednika Socialne pomoči.

Naloga teh nabiralcev je, da obiščejo vse hiše in ugotovijo pri posameznikih, kakšne oblačilne predmete bo kdo daroval in da popišejo te predmete, vendar jih pa ne prevzemajo sami, ampak bodo to naknadno izvršili drugi, za to določeni organi Socialne pomoči.

Prosimo zato, da gre prebivalstvo nabiralcem na roko, da se naprej pripravi predmete, katere namerava darovati, da se bo lahko delo čimprej izvršilo. Pri prevzemu je treba oddati iste, to je popisane predmete, ne morda kakšne druge.

Z ozirom na plemeniti namen te nabiralne akcije pričakujemo čim večje odziva na okliče gospoda prezidenta.

Ljubljana, dne 2. 9. 1944.

Predsednik »Socialne pomoči«: Velikonja Narte I. r.

Bibliofilska tombola ZP

Objavljamo cene za knjige, ki so izle v založbi ali priredbi Zimske pomoči: Knjige ljudske izdaje: 1. Cvet in sad 40 lir. 2. Ojki 25 lir. 3. En starček je živel 40 lir. 4. Anekdote 40 lir. 5. Po živalskem svetu 50 lir.

Knjige bibliofilske izdaje, nenumerične: 1. Cvet in sad 60 lir (100). 2. Ojki 40 lir (70). 3. Na vakanc 60 lir (100). 4. Sonetni venec 70 lir (100). 5. Zbornik ZP 200 lir (250). 6. Šali: Spev rodni zemlji 30 lir (50). — Numerirani izdavi imajo ceno v oklepajih.

Prirejene nenumerične: Velikonja: Otroci 60 lir. Jenkovi zbrani spisi 80 lir. Simič: Prebujenje 100 lir. Cankar v risbi 125 lir.

»Dodatek« skupna Jadrovske primorje» RADIO LJUBLJANA

Dnevni spored za 5. september:

7 Poročila v nemščini — 7.10 Jutranji pozdrav, vmes 7.30 Poročila v slovenščini — 7.45 Prenos osrednjega nemškega sporeda — 9 Poročila v nemščini — 12 Opoldanski koncert — 12.30 Poročila v nemščini in slovenščini, napoved sporeda — 12.45 Prenos osrednjega nemškega sporeda: Glasba za premor — 14 Poročila v nemščini — 14.15 Prenos osrednjega nemškega sporeda: Od dveh do treh, glasbeni meš — 17 Poročila v nemščini in slovenščini — 17.15 Prenos osrednjega nemškega sporeda: Popoldansko kratkočasje — 18.30 Pregled športnih dogodkov v nemščini in slovenščini — 18.45 Zdravniška ura, dr. Ivan Bonac: Od bacilov do zdravlja — 19 Slovenska ljudska oddaja — 19.30 Poročila v slovenščini — 19.45 Prenos aktualnega predavanja — 20 Poročila v nemščini — 20.15 Klavir igra Anton Trost — 20.45 Medigra — 21 Dunaj pozdravlja Ljubljano — 22 Poročila v nemščini, napoved sporeda — 22.15 Plesni orkester vodi M. Vodopivec — 23 Prenos osrednjega nemškega sporeda.

Dr. Franc Grivec

Narodna zavest in boljše življenje

je samoniklo znanstveno delo ter je kot tako slovenskemu inteligentu neobhodno potrebna

Nove uradne ure Rdečega križa

Uradne ure za vse pisarne Slovenskega Rdečega križa, (Marjiti trg 5, Sentjakobska 6) so ob delavnikih od 7 do 12 in od 15 do 17. Priporočamo, da prihajajo stranke po možnosti v prvih dopoldanskih urah v urade Slovenskega Rdečega križa. Ob sobotah popoldne uradi Slovenskega Rdečega križa ne poslujejo. Ob morebitnem letalskem napadu naj se stranke v najbližjih primerih obračajo na postajo Slov. Rdečega križa na glavnem kolodvoru, tel. šte. 34-93, ki ima nepretrgano službo.

Zahvala. Slovenskemu Rdečemu križu je poklonila tvrdica inž. Josipa Dedeka lir 3000 v počastitev spomina avtorja uslužbenca. Zadruga »Marad« lir 100 za podporno akcijo. Neimenovani pa v iste namene lir 200. Prišrna hvala!

Solske vesti

Na drž. klasični gimnaziji v Ljubljani bodo sprejemni izpiti za I. razred arednih sol dne 11. t. m. od 8 dalje v III. nadst. nove uršul. gimnazije v Šubičevi ulici št. 1. Prošnje je treba kolkovati a kolkom za 6 lir, jim priložiti spričevalo 4. razreda ljudske šole in rojstni list ter jih oddati ravnatelstvu v pisarni v II. nadstropju dne 9. t. m. od 9 do 11. — Ravnateljstvo.

Ravnateljstvo I. ženske realne gimnazije v Ljubljani sporoča, da so bodo vršili jesenski izpiti na zavodu, in sicer: sprejemni izpiti za I. razred 11. do 12. septembra. Razredni, razredni popravni, višji in nižji tečajni izpiti, dopolnilni in privatni izpiti od 18. do 30. septembra po razporedu, objavljenem na razglasni deski v Lichtenurnovem zavodu. — Vpisovanje učenk za šolsko leto 1944-45 bo od 2. do 6. oktobra po razporedu, ki bo pravočasno nabit na razglasni deski. Ravnateljstvo opozarja, da se nobena učenka ne bo mogla vpisati brez potrebnih listin, kot so davčna potrdila, zadnje šolsko spričevalo, prepiš invalidske potrdila za učenke-hčerke invalidov in potrdila župnih uradov o rojstvu 5-6 in 7 ali več otrok, kjer pride to v poštev. Učence staršev a 7 ali več otrok ne potrebujejo davčnega potrdila. — Višja šolska oblast je tudi za šol. l. 1944-45 dovolila I. klas. razred. V ta razred naj se vpišejo le deklice, ki se lahko učijo jezikov in imajo primerno veselje do latinščine (in grščine). — Ravnateljstvo.

Na I. moški realni gimnaziji v Ljubljani bodo sprejemni izpiti za I. razred 11. septembra. Privatni izpiti bodo od 13. sept. dalje. Popravni izpiti za šestročnice, ki polagajo nižji tečajni izpit, bodo 18. septembra. Nižji in višji tečajni izpiti se prične 20. sept. Popravni izpiti bodo od 25. sept. dalje. Razpored izpitov se nabit na razglasni deski v šolskem poslopu v Šubičevi ulici št. 1. Pričetek izpitov vsakokrat ob 8. uri.

Vpisovanje učencev za I. razred bo 2. in oktobra v Šubičevi ul. 1. I. nadstropje pri ravnatelju. Lanski učenci se bodo vpisovali 2. oktobra po razporedu, ki bo nabit na razglasni deski. K vpisovanju za I. razred je treba prineseti spričevalo 4. razreda a potrdilo o opravljenem sprejemnem izpitu in lasko šolsko spričevalo, prijavo za vpis kolkovano a kolkom 20 lir, krstni list in davčno potrdilo o višini davkov. Če je bilo v družini rojenih 5 ali več otrok, je treba prinesiti rodniško polo ali potrdilo župnega urada. Če je bilo 5 ali 6 otrok, se prilažja kolkje a kolkom 10 lir. Pri 7 otrokih je prijava brez kolkje; v tem primeru ni treba davčnega potrdila, ker tudi šolnine ni treba plačati. Lanski učenci naj prinesejo davčno potrdilo in potrdilo o 5 oziroma 7 otrokih. Učenci drugih zavodov se bodo vpisovali 4. oktobra, zamudniki pa do 7. oktobra. Pri vpisu plača vsak učenec 15.20 lir za zdravstveni fond in fonda knjižnice in učil ter šolnine po višini davkov (do 204 lir danka ni šolnine). — Ravnateljstvo.

Na II. ženski realni gimnaziji se bodo vršili sprejemni izpiti za I. razred v ponedeljek 11. septembra ob 7 jutraj v poslopu Trg. doma. Popravni, razredni in privatni izpiti se bodo začeli 14. septembra po razporedu, ki bo objavljen na razglasni deski v poslopu Trg. akademije. Vpisovanje za šolsko leto 1944-45 se bo vršilo od 2. do 6. okt. ravnateljem. Razpored bo pravočasno objavljen na razglasni deski. Preskrbite si davčna potrdila.

Ravnateljstvo škoške klasične gimnazije v Ljubljani naznanja: Sprejemni izpiti bo v ponedeljek, 11. septembra. Ker je to zadnji sprejemni izpit, naj priložen skrbno, da tega roka ne zamude. Popravni izpiti bodo v torek, 13. septembra. Vpisovanje za novo šolsko leto bo od 2.-6. oktobra. Oddaljeni učenci se lahko prijavijo pisмено, toda pravočasno. Šolsko leto se prične v eredo, 11. oktobra a sv. mašo. Notranji gojenci naj pridejo v zavod v torek, 10. oktobra.

Drabne novice

V torek, dne 5. t. m. bo v stolnici ob 7 Requiem za pokojnim poročnikom in gojenem orglarske šole Jakocom Jožefom.

Notranji Sestanek, ki bi moral biti v sredo, je odložen na poznejši čas!

Glasbena akademija in Srednja glasbena šola. (Sprejemni izpiti in vpisovanje). Kdor želi biti sprejet na Glasbenu akademijo ali Srednjo glasbenu šolo, mora predložiti rektoratu predpisano kolokvijo prijavo za pristupitev k sprejemnemu izpitu. Ti skovine se dobe v pisarni Glasbene akademije (Gosposka 8). Prijave se sprejemajo do 10. septembra. Sprejemni izpiti na obeh zavodih bodo v času od 10. do 15. septembra.

Učenci, ki zamudijo brez nujnega razloga normalni rok, smejo polagati sprejemni izpit le na osnovi posebne prošnje (št. 23 in 51. Ur. o umet. šolah) in po vplačilu posebne takse. Vpisovanje za obo zavoda se vrši v roku od 15. do 30. septembra. Začetek pouka na obeh zavodih 1. oktobra. Naknadni vpisi so možni le na osnovi kolokvane prošnje in vplačila posebne takse.

Knjiga »Blagoslov gor«, zbrano delo Janeza Gregorinca, je izšla. Prednoročniki jo dobe v pisarni SPD, Ulica 3. maja 5-1.

Vpisovanje v šolo Glasbene Matic je te danes v torek in jutri v sredo dopoldne. Popoldne ob 15 naj se zbere vsi gojenci, ki so se vpisali za klavir v Hubadovi pevski dvorani, da zvedo, h kateremu strokovnemu učitelju so dodeljeni, nakar gredo v njegovo učno sobo, da se sporazumno določi urnik. Gojenci za violino naj pridejo ob 16 v Hubadovo dvorano, za vse ostale predmete pa ob pol 17. Vpisovanje je dnevno od 8 do 12 in od 15 do 17.

Kupite knjižico:

„Na svoji zemlji svoj gospod!“

Vsakdanja Ljubljana...

Prva septembrska nedelja

Nedelja je bila prva septembrska nedelja, 14. pobinkostna nedelja, imenovana med našim ljudstvom tudi »angeleška nedelja«, ko so po cerkvah brali lepi in prav za sedanje čase poučni in prikladni evangeliji sv. Matevža, VI. poglavje »O službi dvema gospodom«. Zlasti ljubljanski »redinarji« naj bi globoko premisljevali ta evangelij! Nasprotno od prve avgustove nedelje je bila prva septembrska nedelja deželna, čemurna in nesonsna. Ljudje so tekali razvedrila po raznih krajih. Mnogi so sedeli doma pri knjigi. Drugi so obiskovali razne kinopredstave. Veliko je bilo zanimanje za Bismarckove velefilm. Popoldne so mnogi odhajali v bližnje okolice. V teknanju izurjeni ljubitelji vinske kapljice so dirkali od gostilne do gostilne. Hudih nesreč ni bilo.

Konec kopalne sezone

Septembreno vreme je napravilo radikalen konec kopalni sezoni, ki se je tako razmahnila v avgustu. »Kopalni tigri in gadjec« bodo sicer še pozno v jesen obiskovali ljubljansko »riviore«, toda konec je sedaj pravemu kopanju. Bilanca letošnje kopalne sezone ne more biti nepopolna. Prava sezona je trajala dobrih 30 dni in v tem času se je pač lahko vsak človek naučil ščusa, zraka in se primerno ohladil v Ljubljani in drugih vodah. Neki gospod, ki ga je bila velika radovednost, kod so se vse na prostem letos Ljubljančani kopali, kam so zahajali ljudje najraje na prosto, je izračunal, da se je letos v avgustu kopalo in sončilo do 250.000 ljudi iz raznih predelov mesta na raznih krajih, kjer so bila prosta kopališča. Najbolj objudena je bila vedno Ljubljanka, ki je privabila po več tisoč kopalec dnevno na svojo »riviore«. Letošnja kopalna kronika je zaznamovala nekaj nesreč. Tri osebe so utonile, štirje kopalec pa so se pri kopanju močno poškodovali, navadno na glavi, ko so skakali z visokega mesta v vodo.

Kronika nesreč in poškodb

Na Starem trgu št. 9 stanujoča zasebnica, 76 letna Hermina Salomonova je tako onemogla, da so jo morali prepeljati z reševalnim avtom v bolnišnico. — Dijačinja, 20 letna Eliza Rantova je v nedeljo opoldne na Bregu padla a koleca. Dobila je poškodbe na glavi. — V Herbersteinovli ulici št. 3 stanujoči sin višjega kontrolorja drž. železnice Zdenko Otrin je v soboto na Špiči padel z drevesa. Dobil je notranje poškodbe in na desni nogi. — Pri padcu s koleca si je zlomil desno nogo 45 letni delavec Jože Rozman. — Avgust Volk, 18 letni delavec, pa si je pri padcu s koleca zlomil levo roko v zapestju.

Cis in za rakom bolni kmet Janes do Mert, to so izvirne Coolenove podobe, kakor jih zlepa ne najdeš v kaki knjigi. In ob teh postavah niza pisatelji dogodek k dogodku tako da se ti zdi, kakor bi videl mozaično podobo, ki pa je vendarle nekako strnjena ob osrednji postavi zdravnika van Taekeja.

Vse pa je pripovedovano z izrednim slogom, polnim iznenadenj, aforizmov, humorja in satire. Vse je duhovito in nemalo tudi cinično. Morda je teh ugank in zadržev in nenavadnih dogodkov za čisto leposlovno delo skorajda malce preveč, saj je na nekaterih mestih kar časniskarsko hlastanje za čim večjim grozmadenjem nenavadnih dogodkov, detektivsko in filmsko pobarvanih. Tako delo človeka kar malce osupne in, če bi oddali izvrstne podobe vaških ljudi, bi se prav gotovo pridružili tistim, ki so v resnem dvomu ali sodi takole delo po svoji kvaliteti v »Dobro knjigo« ali ne. Eno pa je gotovo: holandski okus in holandsko mnenje o lepi in dobri knjigi sta pač precej različna od našega.

Prevod Stanka Javorja je dober, izvrstno je znal posneti nenavaden slog tega dela, čeprav se je proti slovenskemu slogu tu in tam nekoliko premaknil.

KULTURNI OBZORNİK

Antoon Coolen: »Vas ob reki«

Zbirka Dobra knjiga izdaja že dve leti vsak mesec po eno knjigo, dve ali tri so bile izvirne slovenske knjige, vse drugo so prevedli bolj ali manj znameniti deli iz svetovne književnosti. Kot trindvajseta knjiga je pred kratkim izšla Coolenova Vas ob reki v prevodu Stanka Javorja.

To je holandska povest iz neke vasi ob reki Maasi. Pa prav za prav tega dela niti ne moremo imenovati povesti niti novele, saj je tako rekoč brez vsake zgodbe, saj sestoji iz samih vtisov, iz dogodkov, ki so skorajda brez vsake medsebojne zveze. Res prav tipično impresiistično delo je to, kakor da bi slikar s čopičem niral sliko poleg slike, kakor so se mu vtisnile v spomin ob pogledu na vas. Tako je pisatelj zbral iz te svoje vasi nekaj zanimivosti in nam jih nanažil v neko zvezo, ki pa je silno lahka. Ta njegova vas je svojevrstna, zaključena svet zase z vsem dobrim in z vsem zlim in najraznovrstnejšimi nozostm. V resnici, opis vasi je docela stvaren, póróben, tako da zalame dobro in zlo v enaki meri, celoten opis pa še

po vrhu zabeli z izvrstnim humorjem in ironijo.

Vsebinsko? Kdo bi jo mogel povedati, če pa ni nobene povezane zgodbe, ki bi posamezne dogodke vezala v celoto? Edino, kar jih veže, je osebnost vaškega zdravnika Tjerka van Taekeja, dobrega zdravnika, sočutnega človeka, a do kraja čudaškega. Ob ti postavi je pisatelj nanažil dolgo vrsto zgodbic, ki so vse bolj ali manj z njim v zvezi. Coolen nam popisuje, kako hodi čudaški zdravnik k poročnicam, kako drugi zdravniki operirajo njega, kako ga ob dopustu nadomešča še bolj čudaški zdravnik de Pater, kako se strahovito maščuje nad kmetom Pietom van den Oudenom, ker je obrekoval njegovo ženo s tem, da hodi jutro za jutrom pred njegovo hišo in jemlje kmeta na muho, pa ga ne ustrelj, marveč ga le prilita do blaznosti.

Pa so zopet tu zdravnikovi sinovi čudaki in divjaki, ki iz objestnosti vržejo z bombo v zrak vaški vodnjak in domaćo stekleno verando. Skrivnostem je vaški mlin na veter, mlin, ki je preklet. Dvakrat potegne mlinar namesto vroč v vrh mlina svojega hlapca — obešenega,

tretjič pa hlapce obešenega mlinarja. Menda je to delal kmet Noldus Maasa, a zagotovo se nikdar ni dalo dokazati.

Sicer pa, kot rečeno, je zdravnik van Taeke silno blag in usmiljen. Koliko bolnikov zdravi zastonj, koliko dá podpor usmiljenim sestram, čeprav je brez vere, koliko poročnicam je rešil življenje, kar bi se nikomur drugemu ne posrečilo. In včilek vseh čudes je, ko ob nevarnem času, ko je Maasa že na pol ledena gnala toliko ledenih plošč s sabo, da niti brod ni več vozil čez njo, gre doktor van Taeke peš čez reko k poročnici in se zdrav vrne!

Med resnične dogodke je vpletel pisatelj tudi nenavadne stvari, pravičnice motive in dogodke deloma okrog mlina še več pa okrog ribnika, ki je v njem baje ščuka. Ta se vsako toliko časa dvigne na vrh, preskoči v Maaso in se spet vrne. Za varstvo te ščuke v ribniku se osnuje v vasi posebno društvo Bratstvo. Ob tem in takem čudaštvu vaškega zdravnika in vaščanov samih ni čudno, če je v delu vse polno tudi smešnih prizorov, kakor je tisti, ko stoji gluhi mornar Cis pred sodiščem zaradi nepoštenih opravkov — bil je namreč divji lovec, ali ko se ta človek skriva pred zasledovanjem orožnikov v — stranišče. In

smešno je ob koncu prikazano praznovanje petindvajsetletnice zdravnikovega bivanja v vasi ob reki Maasi. Darilo — tisoč denarjev — pred vsami slavljenici zdravnik sežge na plamenu goreče sveče, ker je bil zvedel, da ga obenem nameravajo poslati v zasluženi pokoj. Zato se pa rajši sam odpove, nenadoma zgine iz vasi in pošlje nato delavce, da njegovo hišo zravnjajo s tli. Zopet dejanje, ki kaže, da je hotel biti do zadnjega živren.

Se mnogo, mnogo bi bilo treba napisati, če bi hoteli izbrati vse posamezne domislje in dogodivščine iz dela Vas ob reki. Pa naj zadošča, kar smo povedali, saj si je tega lahko ustvarimo sliko o vrednosti dela. Zdi se mi, da bodo preprostejši bralci, ki so odvisni samo od fabule, že po nekaj straneh knjigo odložili, češ da ne vedo, kaj je hotel pisatelj povedati. In res, povedati ni hotel nobene zgodbe, pač pa naslikati vas in njene prebivalce. Moč knjige Vas ob reki je namreč v posameznih podobah iz vasi ob Maasi, pa bodisi v podobah vaščanov ali pa v podobah iz narave same. Galerija vaških ljudi, to je posebna odlika Coolenove knjige. Zdravnik van Taeke in še dva druga, ki ga ob njegovem dopustu nadomeščata, župan in kmet Pie, mornar gluhi

Kaj je novega pri naših sosedih?

Z Gorenjskega

Bančno poslovanje na Bledu v znamenju totalne vojne. Banka za Koroško, delniška družba, je objavila razglas, da se zaradi vstopa v vojno uporabe delovnih moči bančne podružnice na Bledu, ustavi z dnem 15. septembra vse poslovanje blejske bančne podružnice za ves čas, dokler bo še trajala vojna. Vse denarno poslovanje te podružnice bo prevzela bančna podružnica v Kranju.

Glasbena šola v Kranju naznanja, da se je 1. septembra začel spet redni pouk na tej šoli.

V kinu v Kranju je na sporedu zanimiv film »Črna na belcm, ki privablja številno občinstvo.

Jesenjski kino pridno skrbi za zabavo jeseničanov in je te dni na vrsti film »Nora noč«, a kino v Radovljici krajša čas prebivalcem s filmom »Poznanstvo s potovanjem«.

V Šmohorju je bilo zborovanje voditeljev, kjer so razpravljali o danih nalogah za leto 1944-45 in o oddaji poljskih pridelkov. Vsi voditelji so soglasno izjavili svojo pripravljenost za izvedbo vseh tožadnih nalog v teh odločilnih mesecih. Hkrati so se zborujoči kmečki voditelji udeležili tudi vaje letalske zaštite. Popoldne je okrogli vodja šmohorskega okraja imel poseben nagovor zbranim zastopnikom kmetijstva.

Državni pravdnik je postal sodnijski asesor dr. Ingobert Matich iz Celovca v območju generalnega državnega pravdnikstva.

S Spodnje Stajerskega

Mariborski nadžupan Knaus na dopustu. Nadžupan Knaus v Mariboru je dobil daljši dopust. Nadomestuje ga župan dr. Koplunig. Mestna občina ima sedaj, ko je priključena širša okolica z župnijami Kamnica, Limbuš, Studenci in Hoče ter veliko občino Košaki-Krčevina, na čelu občinske uprave nadžupana, župana in podžupana. Vsi trije s sosetovaleci vred so imenovani za nedolžne čase.

Kamnica pri Mariboru dobi vodovod. Vas Kamnica, ki je znana lepa izletna točka za Mariborčane, leži zapadno od mesta na vznožju vinorodnega kozjanskega gričevja, kjer je doma sloviti kamniški muškatleec. Tukaj živi zdrav kmečki rod, ki je kljuboval mnogim pritiskom iz mestnega življenja in je ostal zvest svoji rodni kmečki grudi. Blizu Kamnice v sredini Drave leži tudi čudovito lep Mariborski otok, o katerem smo nedavno pisali. Domačini so se nedavno pod vodstvom mladega kmeta sestali in stavili zahtevo po lastnem vodovodu. Iz visokega strmega Kozjaka izvira dobra pitna voda in teče po številnih strugah v Dravo. Te izvirke nameravajo zajeti in tako dati Kamnici in njeni lepi okolici vodovod z zdrav pitno vodo, kakor je že pred leti dobil vodovod sosednji Sv. Križ na Kozjaku. Vprašanje je le, če se bo mogel lepi načrt izvršiti.

Imenovanje pri ljudskem sodišču. Član stranke in okrogli sodnik iz Spitala (Spittal), Andrej Fischer, je bil s

posebnim, po Führerju potrjenim odlokom, imenovan za člana ljudskega sodišča.

Občina Studenci pri Mariboru likvidirana. S priklopljivjo predmetne občine Studenci k Mariboru se je izvršila likvidacija stare studenske občine. V bivšem studenskem občinskem uradu je sedaj nekaka podružnica mestne občinske uprave za kraj Studenci. Dolgoletni župan Alojzij Kaloh pa je dobil mesto upravnika pri uradu za zračno zaščito in za Rdeči križ.

Odlikovanje. Grenadir Jožef Bratušek iz krajevine skupine Borl (grad ob Dravi) je prejel železni križec 2. stopnje.

MALI OGLASI

Službe

DEKLE IN FANTA sprejemam v službo na kmetijo. Plača po dogovoru na Vodnikov cesti št. 56 v Šiški. (b)

Gospod. POMOČNICA pridna in poštena za vsa gospodinska dela se sprejme takoj. — Hrana in plača dobra. Naslov v upr. »Sl.« pod št. 7757. (b)

DEKLE pošteno in čisto, vajeno vsega domačega dela in ki zna tudi nekoliko kuhinjske spretnosti. Naslov v upr. »Sl.« pod št. 7851.

Prodajo

MIKROSKOP napredaj. — Trgovina »Ogleč, Mestni trg 3.

2 OTROČJE DEZNE PETERICE nepremičnosti do 5 let prodam. Naslov v upr. »Sl.« pod št. 7878. (l)

PEGE IN LISAJ vam zanesljivo odstrani »ALBA« krema DROGERIJA KANC, Zidovska ulica 1. (l)

14 m RIJAVE KONTENINE

in blago za moške srajce prodam. Naslov v upr. »Sl.« pod št. 7877. (l)

PISALNI STROI

prenosljivi s korekcijsko, tovarniško nov, nemške znamke, poceni napredaj. Ogleč od 18 do 20. Naslov v upr. »Sl.« pod št. 7880. (l)

MRCES IN GOLAZEN

uš, menice, bolhe, škurke, molje, miši, podrane, volubere in bradavice zanesljivo pokončate s strupom, ki ga dobite v drogeriji KANC, Zidovska 1. (l)

Kupimo

KUPIM LEICO Retino, Kontax ali slični foto-aparat — Merkur, Puharjeva 6.

Razno

STENICE vam učitno s plinom, stanovanje takoj uporabno. Naslov poslite v zaprti kuverti v upr. »Sl.« pod št. »Diskretno« 7705 (r)

Stroji

VEČ STRUŽNIC različne vel. kompresor, šprizalnice in drugo orodje zelo ugodno napredaj. — Merkur, Puharjeva 6.

Kolesa

DAMSKO IN MOSKO KOLO z dobrimi gumami ter 2 tričkla zelo ugodno napredaj. MERKUR - Puharjeva 6.

MOTORNO KOLO

najnovejši model (s hinterradfederung) ter dva tričkla zelo ugodno napredaj. Merkur - Puharjeva ulica 6.

2 AVTO ŠASJE

(sve kompletno) 4 sedelna limuzina, tovarni avtomobil Fiat Topolino 200, 250 in 500 ccm, motorno kolo, najnovejši modeli (s hinterradfederung) ter dva tričkla zelo ugodno napredaj. — MERKUR, Puharjeva 6.

2 AVTO ŠASJE

(sve kompletno) 4 sedelna limuzina, tovarni avtomobil Fiat Topolino 200, 250 in 500 ccm, motorno kolo, najnovejši modeli (s hinterradfederung) ter dva tričkla zelo ugodno napredaj. — MERKUR, Puharjeva 6.

MOTORNO KOLO

najnovejši model (s hinterradfederung) ter dva tričkla zelo ugodno napredaj. Merkur - Puharjeva ulica 6.

2 AVTO ŠASJE

(sve kompletno) 4 sedelna limuzina, tovarni avtomobil Fiat Topolino 200, 250 in 500 ccm, motorno kolo, najnovejši modeli (s hinterradfederung) ter dva tričkla zelo ugodno napredaj. — MERKUR, Puharjeva 6.

MOTORNO KOLO

najnovejši model (s hinterradfederung) ter dva tričkla zelo ugodno napredaj. Merkur - Puharjeva ulica 6.

2 AVTO ŠASJE

(sve kompletno) 4 sedelna limuzina, tovarni avtomobil Fiat Topolino 200, 250 in 500 ccm, motorno kolo, najnovejši modeli (s hinterradfederung) ter dva tričkla zelo ugodno napredaj. — MERKUR, Puharjeva 6.

MOTORNO KOLO

najnovejši model (s hinterradfederung) ter dva tričkla zelo ugodno napredaj. Merkur - Puharjeva ulica 6.

2 AVTO ŠASJE

(sve kompletno) 4 sedelna limuzina, tovarni avtomobil Fiat Topolino 200, 250 in 500 ccm, motorno kolo, najnovejši modeli (s hinterradfederung) ter dva tričkla zelo ugodno napredaj. — MERKUR, Puharjeva 6.

MOTORNO KOLO

najnovejši model (s hinterradfederung) ter dva tričkla zelo ugodno napredaj. Merkur - Puharjeva ulica 6.

2 AVTO ŠASJE

(sve kompletno) 4 sedelna limuzina, tovarni avtomobil Fiat Topolino 200, 250 in 500 ccm, motorno kolo, najnovejši modeli (s hinterradfederung) ter dva tričkla zelo ugodno napredaj. — MERKUR, Puharjeva 6.

KINO »SLOGA«

Willy Fritsch in Friedl Oesepa v zabavni komediji

»Lahko dekle«

Sodeluje Rene Deltgen, Paul Kemp in drugi odlični umetniki.

PREDSTAVE ob 16 in 19!

KINO »MATICA«

Velesabavna kmečka burka z JOEM

STOECKELOM v glavni vlogi

»Nedolžna grešnica«

PREDSTAVE ob 16 in 19!

KINO »UNION«

Odlomki iz življenja nadobudnega, toda nesrečnega sina velikega mojstra nesmrtnemu muziku J. S. Backa

»Friedemann Bach«

Gustav Grindgens, Camilla Horn, Wolf Liebenow, Leny Marenbach.

PREDSTAVE ob 17 in 19.15!

Miloš Čerin

Pogreb bo v torek, 5. septembra ob 4 pop. na pokopališču pri Sv. Križu.

Ljubljana, Cerkno, Haloze, Maribor, Mokronog, dne 4. septembra 1944.

France Bevk, stric — v imenu staršev, sorodnikov in prijateljev.

ANA BIZJAK

k Bogu po zasluženem plačilo.

Pogreb bo v torek, 5. t. m. ob 3 popoldne iz kapelice svetega Frančiška k sv. Križu.

Ljubljana, 4. septembra 1944.

Družine:

DR. ČESNIK, DEL LINZ, VRAČKO.

PERKON AMALIJA roj. ROJC

K večnemu počitku jo bomo spremili v torek, dne 5. septembra 1944 ob 5 pop. z Žal, kapele sv. Nikolaja na pokopališču k sv. Križu.

Ljubljana, 4. septembra 1944.

Globoko žaljujoči:

PERKON KAREL, mož;

DRAGO, nečak

in ostalo sorodstvo.

Kazni zaradi kršitve draginjskih predpisov

Protidraginjski odsek uprave policije v Ljubljani je zaradi prekršitve protidraginjskih predpisov kaznoval v času od 1. do 31. avgusta t. l. naslednje:

Zaradi neoznačbe ena in prodaje vina ter drugega blaga po neodobrenih ali pretrganih cenah: Javornik Ivan, gostilničar, Škofljica 30, 1000 lir globe; Turčič Ivan, gostilničar, Škofljica 31, 1000 lir globe; Mikšič Karel, gostilničar, Cesta 800 let Ljubljane, 1000 lir in zaplenba; Kušar Vinko, privat, uradnik, Kerkova ul. 7, 200 lir in zapl. 100 zavojev pralnega praska »Snežinka«; Gorkman Julijana, branjevka, Lepodvorska 5, 300 lir globe; Ziberna Marija, trgovka, Trškaška 5, 300 lir; Čros Karla, poslovedkinja, Herbersteinova 27, 500 lir; Menzinger Stefan, gostilničar, Smarčinska 10, prijavljen dr. tožilstvu; Kozuh Marija, gospodinja, Brdnicova c. 22, 300 lir; Skrinjar Frančiška, trg. s sadjem, Bohoričeva 28, 300 lir; Grošelj Marija, gostilničarka, Poljanjska 7, 3000 lir; Turk Anton, gostilničar, Logatec št. 41; Škerl Ivan, trg. z vinom, Logatec 16; Verbič Ivan, trgovina z vinom, Logatec 19, prijavljen okr. glavarstvu (Logatec); Benčina Marija, gostilničarka, Dev. M. v Polju 10, prijavljena okr. glav. v Ljubljani; Gabrena Ivana, gostilničarka, Rakek 7, prijavljena okr. glav. v Logatecu; Turšič Anton, gostilničar, Vrhnika; Stržinar Jakob, gostilničar, Vrhnika; Dimnik Jakob, gostilničar, Dm. M. v Polju 7; Dršlar Drago, gostilničar, Vrhnika; Hren Frančiška, gostilničarka, Verd 8; Gorjup Jože, trgovec, D. M. v Polju 10; (Gorjup) Danica, trgovka, Zalog 59, septembra 400 zav. »Snežinka«; Kromos Ivana, trgovka, Zalog 61 — vsi prijavljeni okr. glav. v Ljubljani; Svrgelj Ivan, gostilničar, Logatec, 14, prijavljen okr. glav. v Logatecu; Mihelj Jožefa, perica, Florjanska 32, 100 lir globe in zaplenba 13 kg pral. praska; Koridi Mate, gostilničar, Vrhnika, prijavljen okr. glav. v Ljubljani; Andolsek Stanišlav, gostilničar, Logatec 29, prijavljen okr. glav. v Ljubljani; Murvovec Marija, gostilničarka, Vrhnika; Jeršinovec Ivana, gostilničarka, Vrhnika; Strn Pavel, avtoprevoznik, Vrhnika — vsi prijavljeni okr. glav. v Ljubljani; Domicej Maks, trgovec, Rakek 10, prijavljen okr. glav. v Logatecu; Kočevar Franc, gostilničar, Vrhnika, prijavljen okr. glav. v Ljubljani; Rus Josipina, branjevka, Zaloška cesta 51, 1000 lir globe; Putih Anton, gostilničar, Dolenjska c. 6, 500 lir globe; Majetič Adalbert, trg. potnik, Mandelčeva 1, 500 lir; Dovč Lucija, hči posestnika, Stojice 12, 500 lir; Grčar Avgust, trgovec, D. M. v Polju, prijavljen okr. glav. v Ljubljani; Culiberg Mira, branjevka, Kolodvorska 24, prijavljena držav. tožilstvu; Grözl Roman, profesor, Cesta v Božno dolino 14, posvarjen; Kutiš Josip, trgovec, Trst, 1000 lir globe; Vidoš Stanišlav, trgovec, Vegoča ul. 8, 300 lir; Engelman Albin, trgovec, Tavčarjeva 1, 1000 lir; Pogačnik Amalija, trgovka, Černetova 11, posvarjena; Kodrič Milan, delavec, Florjanska 24, 2000 lir globe; Peršič Ludvik, trgovec, Rimska c. 13, 200 lir; Kopčič Jože, poštni usluž., Trškaška c. 24, prijavljen dr. tožilstvu; Negode Ivan, gostilničar, Dol. Logatec, prijavljen okr. glav. v Logatecu; Hajdina Narka, gospodinja, Pred Skofljo 15, 2000 lir globe; Menart Ivana, trgovka, Zidovska 6, 500 lir; Komar Boris, poslovedka, Rešljeva c. 3, posvarjena; Martine Franja, trgovka, Dunajska c. 17, 1000 lir globe; Zanočkar Marija, branjevka, Rož. dolina, Cesta II. 9, 500 lir; Rihter Richard, Trstenjakova 3, priv. uradnik, 500 lir; Zupančič Franja, gospodinja, Zavogljica 4, prijavljena okr. glav. v Ljubljani; Planinšek Ivana, gospodinja, Mandelčeva 15, 1000 lir

globe; Kregar Dora, trgovka, Vodnikova c. 277, 2000 lir; Bajda Jena, gospodinja, Stepanja vas, 100 lir globe.

Zaradi (t)lopatstva mesa in prodaje na črni borzi: Hrovat Vinko, Rakek, zaplenba 16,30 kg avinoline; Turk Anton, Kočevje, zaplenba 34,30 kg teletine; Senja Jožef, Slična, zaplenba 12,30 kg govedine; Jagodice Franc, mes. mojster, Karunova 5, prijavljen dr. tožilstvu; Boc Franca, žel. mizar, Hratje 17, 1500 lir globe, zapl. 40 kg teletine; Neznanj lastnik, zaplenba 16 kg teletine; Banko Helena, gostilničarka, Smarčinska 3, 500 lir globe, zaplenba 7,50 kg govedine, 6,75 kg avinoline, 3 kg teletine; Krušič Servator, sofer, Costova ul. 5, 1000 lir globe, zaplenba 30,50 kg avinoline in 13,20 kg masti; Jannik Anton, posestnik, Dobropolje, 1000 lir globe, zaplenba 19 kg teletine.

Zaradi postrežbe gostov s mesom ob prepovedanih dneh: Mazi Josipina, restavaterka, Dol. Logatec, prijavljena okr. glav. v Logatecu; Mihelič Frančiška, gostilničarka, Vnanje korice, 1000 lir globe.

Zaradi nepravilne živine Prevozu: Golob Marija, gospodinja, Tugomerjeva 19, 200 lir globe.

Zaradi nedovoljenega uvoza, brambe, nakupa in prodaje racione blaga: Dovč Marija, gospodinja, Jelska 9, zaplenba 46 kg krompirja; Pintar Ivana, gospodinja, Koseze 43, posvarjena, zaplenba 49 kg pšen. moka; Novak Marija, gospodinja, Slari trg 17, 500 lir globe, zaplenba 14 kg kvasca; Frbešar Ivan, Velike Lašče stov. 35, zaplenba 33 kg pšen. moka; Urbano Stanišlav, skladiščnik, Dunajska c. 2, zaplenba 3 vreče soli, prijavljen dr. tožilstvu; Debevec Jožefa, branjevka, Tolminska ul. 15, 300 lir globe, zaplenba 79 jajc; Zaje Franc, sofer, Vrhnika, zaplenba 50 kg soli, prijavljen dr. tožilstvu; Volnovič Tomo, industrijalec, Trškaška c. 4, 1000 lir globe; Marinko Jera, pos. sestina, Zim. Gorje 17, 500 lir globe; Bartoli Jože, Grosuplje, zaplenba 20 kg rične moka.

Zaradi pretrganega zaračunavanja zaslužke: Pavlin Ivan, čevlj. mojster, Parmova 38, 500 lir globe.

Zaradi nepravilnega pretrga živitiskih in tobačnih nakazil: Ložič Marija, zasebnica, Gledališka 2, prijavljena dr. tožilstvu; Lutman Josipina, priv. uradnica, Medvedova 14-III, 1000 lir globe.

Zaradi nedovoljenega ali predpisom neustreznega izdelovanja mila: Mehle Franc, mes. mojster, Zaloška c. 43, 2000 lir globe; Bitenc M. ind., Dev. M. v Polju, prijavljen dr. tožilstvu.

Zaradi prodaje zelenjave izven tržnega prostora: Požnel Frančiška, gospodinja, Vanska cesta 39; Dimnik Marija, pos. hči, Obrje 10, Srša Frančiška, gospodinja, Obrje 6; Zavašnik Apolonija, gospodinja, Tomačev 25; Slatnik Jožefa, gospodinja, Stranska ulica 7, prijavljene mestnemu poglavarstvu v Ljubljani.

Zaradi odtegnitve sadja, zelenjave in drugega blaga javni prodaji: Zevnik Katarina, branjevka, Ciril-Metodova 41; Bonča Ivana, lastnica mlekarne, Ciril-Metodova 49; Korška Franja, Vrtača 2, trgovka, prijavljena dr. tožilstvu; Podobnik Franc, trg. Rudnik 123, zaplenba 200 kg »Snežinke« in 2 zavoja vžgal; Babšek Cecilija, branjevka, Gosposka ulica 3, posvarjena; Urnaker Marija, delavka, Sp. Kašelj 38, posvarjena.

Zaradi (t)lopatstva in prodaje saharina: Lozar Alfred, vrtnar, Gosposka ulica 9, zaplenba 126 papirnatih vrečic saharina, prijavljen finančni direkciji.

V Ljubljani, dne 31. avgusta 1944.

Upravnik policije: dr. Hacin.

GUNNAR GUNNARSSON:

NA BREGU ŽIVLJENJA

Roman 1

Prvo poglavje

Ves dan je bil poln tihega, utrujenega sonca. Niti sapa se ni zganila. Daleč ven se je blestel fjord liki močno zrcalo za nebo in zemljo, z zlato prago opoldanskega sonca na sebi.

Blid, hčerka vaškega župnika — pastirja, je prihajala sem od župnišča, s skrajnega konca mesteca. Skakljala, plesala in pela je, ko je tekla po stezi, ki je vodila na breg. Dobila je od matere dovoljenje, da sme iti sem dol in se igrati s pisanimi kamenčki, dokler ne bi prišel oče domov h kosilu.

»Luna, luna, vzemi me, gor k oblakom nesil me, ondaj mati volno češe — svežo, belo, kakor sneg...«

je pela s svojim drobnim, čistim otroškim glasom, medtem ko je tekla nizdol. Kamenčke je imela skrite v neki votlini v čerch. Nabrala jih je v predpasnik, stekla je nato navzdol in se usedla v svetli pesek. Potem je pela in se igrala s svojimi kamenčki.

metala in lovila jih je z mehkim kretnjami in je imela za slehernega posebno, nežno ime. Le zdaj pa zdaj je dvignila glavo, si z naglo, sunkovito kretnjo odrinila šop las s čela in se s pozornim pogledom iz svojih vedrih, pametnih, sivih oči zazrla na fjord.

V fjordovem zrcalu je videla hiše trgovskega dela mesta, ki so bile bregu najbližje, in vse pogorje na drugi strani obale, le da so stale kmečke hiše vzdolž hriba v zrcalu vode na glavi, in se je dim iz dimniških odprtin sukljal v radostnih zavojih navzdol v fjordovo nebo. Zakaj, vsa sredina fjorda je bila nebo, sinje, neekonočno modro nebo z belimi lisami oblakov, ki so plaval po posamični ali pa v dolgih, narahlo strujenih vrstah.

Sredi vsega tega sinjega nebesa pa je bil čoln, ki se je pozibaval. V čolnu pa je stal možik, ki je v taktu odločno mahal z roko.

Zmeraj se je končalo tako, da so Blidine oči obstale na možkem, tam zunaj v čolnu — če je le kaj uje! Saj to je bil njen oče, protestantovski

župnik, ki je tam zunaj lovil ribe s trnikom.

Blid je dobro vedela, da je to enakomerno mahanje z roko spadalo k ribolovu, vendar bi si mnogo rajši mislila, da njen oče stoji tam in mača Boga. In če ga je nato videla, kako potegne oče lesketajočo se ribo v čoln, prav iz modrega neba v fjordu, si je otroško-resno dejala:

»Ljubi Bog ima očeta rad... zdaj bomo imeli sveže ribe za kosilo... dar ljubelega Boga...«

Nato se je spet začela kamenčkati s svojimi rdečimi in rumenimi in zelenimi in pisanimi kamenčki, in njen čisti glas je odnašal posamezne zvoke narodne pesmi še bolj veselo in še bolj glasno ko doslej čez tiho gladino fjorda.

Ko pa je nekaj časa sedela in se igrala, je glavo vedno češče dvigala, da bi pogledovala moža v gugačnem se čolnu, saj je bila zmeraj bolj lačna.

Slednjič pa je videla, kako je njen oče vrvice poslednjikrat potegnil kvišku in se usedel k vesloma — in zdaj je zaveslal naravnost v zlato sončno prago...

Tedaj je planila kvišku, skakljala po svetlem pesku in vrisajoče pela: »Luna, luna, vzemi me...«

Ko je župnik Sera Sturla Steinsson veslal v sončni pramen, tako da je previdno potapljaj vesli v oljnatostno ploskev, mu je bilo, ko da je najsrč-

nejši človek na svetu, ali kakor da bi moral na vsak način biti najsrčnejši. Zakaj, žal, le malokdaj je imel takšen občutek miru in sreče, kakršnega je prežinjal ta dan. Se zjutraj, ko je odprl oči in je zagledal sonce in nebo in svetlikajoči se fjord, se je nekaj porajalo v njem, nekaj radostnega in močnega in zdravega, nekaj, kar je nenadoma očistilo njegovega duha. Kakor bi se bil zgodil čudež z njim. Njegova misel se je zares za hip dotaknila svetega Duha — pa jo je takoj drhteč umaknil, boječ se, da ne bi zakrivil kakega onečaščenja.

Takega nastojenja duše — takega občutka sreče, ki bi se ga tako hipoma in do dna polastilo, se je spominjal le iz svoje najzgodnejše mladosti. A to pot je bilo mnogo bolj globoko in zavestno. Saj se mu je dozdevalo, da je kar prejojen, da je povsem nov in boljši in krepkejši človek.

To čudovito olajšanje duše, to popolno pozabljenje na vse skrbi in dvome, ki jih je bila njegova duša sicer polna, ga je kar vznemirjalo, zlasti ko se je zasačil pri tem, kako je bil ne misleč na svojo duhovsko čast, porneval predse pesemco in stekel zjutraj navzdol k čolnu.

Zdaj pa je bil zunaj skoraj dve uri sedel in lovil ribe. In nikar da bi bila ta njegova radost kaj odjenjala, še okrepila in utrdila se je!

Kovačič Marija roj. Jamnik

Pogreb pokojnice bo v torek, dne 5. septembra 1944, ob 1/3 popoldne z Žal, kapele sv. Andreja, k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 3. septembra 1944.

Zalujoče rodbine:

KOVACIČ, JAMNIK in VODEB.

Zahvala

Vsem, ki ste ob smrti nepozabljeni mame, stare mame in tete, gospe

Marije Jerovšek

na kakršen koli način sočustvovali, počastili s cvetjem njen spomin in jo spremenili na zadnji poti — srčna hvala. Posebna hvala g. dr. Trtniku, g. šefu prim. Matkoti, g. dr. Soncu, č. sestram za veliko skrb in nego.

Ljubljana, Bajern, Würtemberg, dne 4. septembra 1944.